

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V upravi prejema: mesečno . . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 15 v
 za dvakrat . . . . . " 13 v
 za trikrat . . . . . " 10 v
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 18 vin.
 == Poslano: ==
 enostolpna pettivrsta po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izvzema nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Občine za deželnega glavarja.

Obč. odbor na Grosupljem je soglasno sklenil krasno izjavo, v kateri izreka g. deželnemu glavarju dr. Šusteršiču slovesno svoje visoko spoštovanje in neomajno zaupanje — liberalni stranki pa najgloboko je zaničevanje. Občinski odbor zagotavlja deželnega glavarja, da stoji ob njegovi strani v skalnati zvestobi.

Občina Drašiči pri Metliki je poslala podrobno moško-jedrnatno izjavo. Slični izjavi sta poslali občini Božjakovo in Petrova Vas.

Občinski odbor Velike Poljane je poslal dež. glavarju naslednjo izjavo: Občinski odbor občine Vel. Poljane izreka Vašemu Veleblagorodju kot deželnemu glavarju in voditelju S. L. S. vsled Vaše nesebične požrtvovalnosti v blagor dežele svoje neomajano zaupanje, vdanost ter najodličnejše spoštovanje, obsojajoč s studom in ogorčenjem kakršnesihodi neosnovane napade od nasprotnikov na Vašo vzvišeno osebo in Vaše delovanje. Obnem Vam čestita k Vaši 50 letnici z željo, naj Vas ljubi Bog ohrani še mnogo, mnogo let v korist kranjske dežele in v blagor vernega slovenskega ljudstva.

Občinski odbor v Sodražici je v večerajšnji svoji seji kot najboljši in najhitrejši odgovor na nesramni napad »Slov. Naroda« na obč. odbor v Sodražici in na dež. glavarja soglasno votal g. dež. glavarju popolno zaupanje in mu čestital k njegovi 50 letnici.

Občinski odbor v Gorjah je v seji dne 27. t. m. soglasno sklenil: Neosnovane napade na blagorodnega gospoda deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča občinski odbor z ogorčenjem obsoja in zavrača ter istemu izreka soglasno neomahljivo vdanost, spoštovanje in zvestobo, prosi ga, naj vztraja z vso odločnostjo v blagorodnem in trudapolnem delu za blagor dežele.

Gališke deželnozborske volitve.

Danes se prično v Galiciji volitve v kmečki kuriji, v kateri gre za 74 poslaniških mest, in sicer 27 v zahodni, 47 pa v vzhodni Galiciji. Volilni boj se bori v znamenju volilne preosnove, za katero se zavzemajo poljska ljudska stranka, krakovski konservativci in ukrajinski narodni demokrati. Te stranke so dozdej razpolagale v kmečki

kuriji z 51. poslanci. Nasprotniki judovske volilne preosnove so Vsepoljci, centrum, avtonomisti in Rusofili, ki so v tej kuriji dozdej razpolagali z 20 glasovi; trije mandati so bili izpraznjeni. Volilni boj je jako hud. »Gazeta Narodova« poroča iz Brzezanyja, da je ukrajinski poslanec Staruch na nekem volilnem shodu pod milim nebom pozval volilce, da naj tistim, ki bodo proti njemu glasovali, živino pomore in žito na polju pogaze, poljski šlahiti naj pa hiše zažigajo in šlahičice pobesijo.

Eks leks stanje na Češkem.

Praga, 30. junija. Vse časopise se peča z eks leks stanjem, ki se ta teden na Češkem uveljavi po odstopu deželnih odbornikov, ko se uvede s cesarjevim patentom deželna knežja komisija. Ministrski predsednik je tozadevne sklepe sobotnega ministrskega sveta kroni v odobrenje predložil. Vsekakor se razpusti tudi češki deželni zbor, katerega doba itak že jeseni poteče. Nemci z izidom češke krize niso nič kaj zadovoljni, ker se bodo deželne doklade povišale.

Praga, 30. junija. Češki realisti so izdali oklic, v katerem izjavljajo, da je mogoča sprava Čehov in Nemcev le po demokratiziranju deželnega in občinskega volilnega reda.

Praga, 30. junija. »Venkove«, glasilo čeških agrarcev, izvaja, da se energično protestirati, če namerava vlada poplačati nemško obstrukcijo.

Praga, 30. junija. »Pravo Lidu« objavlja izjavo, da češki socialni demokratje žele, da se samouprava Češke ohrani in da protestirajo proti eks leks stanju. Posl. dr. Šmeral napoveduje boj komisariatu.

Praga, 30. junija. Glasilo radikalcev, »Češke Slovo«, izjavlja, da bo komisariat na Češkem toliko časa trajal, dokler ne bodo Čehi vsled pritiska od zgoraj z Nemci miru sklenili.

Vohunska afera v Pulju.

Vsepovsod sami špijoni? — V Pulju aretirana nadpoštar Nikolč in narednik Šmuc.

V Pulju so se v sredo popoldne nenadoma pojavili v poštnem uradu v ulici Carrara višji policijski komisar s tujimi agenti in nekateri oficirji armade. Kakor bi trenil, so zaprli urad, potem pa so začeli preiskovati stanovanje uradnega načelnika Nikolča. Njega so nato zaprli z lastnikom hotela »Austria« — nekim Jovanovičem —

vred. Čuje se, da je vmes politika in špijonaža. To se posebno govoriči v kamoraških krogih, ki že natanko vedo, da se je špijoničarstvo za Rusijo, najbrže zato, ker je ravno — Rusija posebno pri rokah. — Od druge strani se poroča iz Pulja: Tu so prišle oblasti na sled jako razširjeni družbi, ki se je pečala z vohunstvom. Pri hišni preiskavi pri nadpoštariju Nikolču je našla policija mnogo obtežilnega materijala. Aretiran je tudi domobranski narednik Šmuc. Čuje se, da bodo tem aretacijam izsledile še druge aretacije. Aretovani posestnik hotela »Avstrija«, prej »Balkan«, se piše Savo Ivanišević. V afero je zapletenih več vojaških oseb. Na delu je ves policijski aparat.

Rusija z vsemi silami na delu.

Nek list se je takrat, ko se je grof Tisza v ogrskem državnem zboru z vso ostroostjo obrnil proti ruskim prizadevanjem na Balkanu, vprašal, kako bo Sazonov na to odgovoril. Odgovor je danes pred nami: grožnja Rumunije, da poseže v srbskobulgarsko vojsko na kvar slednji, Rumunska javnost je zelo odločna in je sklep Rumunije sad tehtnega premisleka.

Avstroogrška diplomacija je vsled tega presenečena. Na eni strani podpira Bulgarijo proti Srbiji, ozir. Rusiji, na drugi je doslej podpirala Rumunijo, da bi slednja iz balkanske vojske ne odšla prazna in ji je delala skominne po bulgarski Dobrudži. Zato se zdaj izlepa ne more izreči proti Rumuniji, proti Bulgariji pa tudi ne, da ne zraste Srbija.

Edini izhod iz te zagate je, če Bulgarija Rumuniji prostovoljno kaj odstopi. Vprašanje pa je 1. če so Bulgariji za kako koncesijo sploh pripravljeni, 2. če se Rumunija danes zadovolji s tem, kar bi ji Bulgariji hoteli ali mogli dati.

Zato se bržkone zgodi tako, da se bodo Srbi, Bulgari in Grki morali mirno sporazumeti, in sicer na podlagi kompromisa. Bojazen dunajskih listov, da bi Srbi vsled rumunske intervencije utegnili postati še nespravljivejši, je, kakor se zdi, neopravičena, ker se poroča, da skupščina odobri Pašičevo politiko, katera gre za tem, da o sporu razsodi brezpogojno Rusija. Kažo — to Pašić in Danec najbrže že davnej vesta.

»Fremdenblatt« izraža vnovič pomisleke proti ruski intervenciji v interesu neodvisnosti balkanskih držav. Bržčas je bil članek spisan, ko naši iz-

borno informirani diplomati še niso vedeli, kako se obrne Rumunija. Stališče »Fremdenblata« je popolnoma pravilno, sliši se pa tako, kakor bi kdo po toči zvonil.

× × ×

Rumunija svari Bulgarijo. Sofija, 28. junija. Rumunski poslanik princ Ghika je danes bulgarski vladi oficijelno sporočil, da si Rumunija v slučaju srbskobulgarske vojske pridržuje svobodo postopanja.

Rumunska grožnja vpliva. Dunaj, 28. junija. »N. Fr. Presse« meni, da ima avstroogrška diplomacija vtis, da je Rumunijo nahujskala tripelententa. — Rumuni sami odločno trdijo, da postopajo neodvisno in da je vlada že pred tremi tedni opozorila velesile, da v slučaju srbsko-bulgarske vojske ne ostane nevtralna. Rumunija se veseli, če je njen nastop bojovite duhove v Sofiji iztrezil, ako pa ne, bo Rumunija takoj zopet nastopila. — Po mnenju dunajskih krogov se bo Bulgarija zdaj moralna udeležiti peterburške konference. Dr. Danec potuje baje v ponedeljek v Peterburg, da se s Srbijo in Grčijo pogaja, ker Bulgarija ne more riskirati vojske na treh frontah.

Rumunija je dobila pomirljivih vesti. Bukarešt, 28. junija. Rumunska vlada je dobila iz Sofije povoljne vesti, da se bo mir vzdržal. Vsed tega je Rumunija nekatere mobilizacijske odredbe suspendirala, se pa sicer pripravlja dalje.

Srbija se podvrže ruski razsodbi. Belgrad, 29. junija. Vladna stranka je sklenila v današnji seji skupščine izreči Pašiču zaupanje. Srbija bo razsodbo Rusije sprejela. Pašić odpotuje v Peterburg.

Rusija daje svete Bulgarom. Peterburg, 28. junija. V ruskih diplomatskih krogih niso izgubili upanja, da zmaga pri zavezniških zdravi razum in da se mirno rešijo spori. Bulgarska mora spoznati, da bi se podala v največjo nevarnost, če bi v sedanjih razmerah začela vojno. Rumunske izjave so popolnoma jasne. Če pride do vojne, je Bulgarska angažirana na treh frontah: proti Srbom, ki jih podpirajo Črnogorci, proti Grkom in proti Rumunom. Svoje turške meje pa tudi ne bi smela pustiti brez obrambe. Misliti mora naposled na to, da Turčija še ni demobilizirala. Četudi ni verjetno, da bi jo Turčija takoj napadla, bi se razpoloženje vendar lahko izpremenilo, ako bi Bulgarsko začela večja vojna nezgoda. Sicer je pa opazati, da se vrača tudi v Sofiji treznost. Če nastopi

LISTEK.

Mednarodna svetovna razstava v Gentu.

Sedem let po lüttiški in tri leta po bruseljski svetovni razstavi je stari, ponosni Gent otvoril svojo mednarodno in svetovno razstavo. Ze s tem dejstvom samim je pokazal veliko mladostno energijo in samozavest. Toda Gent je s svojo razstavo tudi ponosno dokazal, da ni precenjeval svojih moči. Gentska razstava, ki zavzema 130 ha, ne nadkriljuje pariške (1900), bruseljske (1910) in turinske (1911) samo po razsežnosti, marveč še bolj s točnostjo v podrobnostih in harmonijo, v kateri nosi vsaka stvar vse znake svoje individualnosti in originalnosti.

Genčani so svoji razstavi vtisnili pečat svoje narodne duše in se tudi v tem oziru visoko dvignili nad slične prireditve drugih mest, ki se pod vplivom reklame in kupčije le prerade izprevržejo v kričec letni semenj. Gent je v tem prekosil tudi Bruselj. Razstava nudi tako točen sestav flandrijske kulture, duše in krajevnega obeležja, kakor bi ga moglo podati samo daljše,

resno potovanje po tej deželi. Pa tudi mednarodna in svetovna stran gentske razstave je prosta konvencionalnega bombasta mitoloških alegorij in lažnjive monumentalnosti, dasi tudi v tem oziru nudi več nego katerakoli druga razstava.

Ze glavni vhod je značilen: namesto običajnega baročnega portala vidimo ogromno rotundo z belo dostojanstveno kupolo. Brezprimerno lepoto te arhitektonske dovršenosti povečuje njena notranost, kjer je v simboličnih slikah podana apoteoza belgijskega poljedelstva in živinoreje, ki ima že pred rotundo svoje cerberske predstavitelje: šest bikov, šest pravih obeležij zelenih in plodnih flandrijskih livad. Iz rotunde stopimo na dvorišče, ki s svojim bazenom, skulpturami in prekrasnimi cvetličnimi nasadi močno vpliva na gledalca; stranske veže belgijskega oddelka in palače lepih umetnosti spominjajo na slog Ludovika XIV.

Francoski oddelek otvarja interesantno »Avenue des Nations«, kjer se na čudnih in originalnih paviljonih različnih narodov zrealijo jačji ali slabjši vplivi civilizacije. Ta pogled nam mnogo jasnejše nego najboljše statistika pove, kaj je kak narod najbolj-

šega ustvaril, kaj najbolj ljubi in kakšne cilje ima. Popolna pisanost Perzije, ki jo z majhnimi razlikami nahajamo na vseh razstavah, in omiljeno rdeče renesančno holandsko pročelje s svojimi močno povdarenimi konturami motita nekoliko enotno sliko te »Avenue«. Italija kakor vselej tudi topot preseda s svojimi banalnimi kipi in neprijetno vsiljivostjo svojih commiss-voyageursov, ki s svojim hvalisanjem razstavljenih predmetov naravnost odganjajo obiskovalce. Belgija, Francija, Anglija in Nemčija, ki so dale gentski razstavi njeno moč in velikost, so nadvse bogato in ponosno zastopane. Za tiste dežel, ki nimajo posebnega paviljona ali ki so samo zasebno zastopane, je zgrajen obsežen mednarodni oddelek — »halle international«. V tem oddelku je mimo Guatemale najsiromašnejše zastopana Avstrija, ki ima sedaj pač druge skrbi . . . Nekoliko dalje stoji »le village moderne« — moderna vas, ki s svojo cerkvijo, občinskim poslopjem, županovo hišo, šolo, higijeničnimi kmečkimi domovi, vrtovi, pristavami itd. napravlja na gledalca globok vtis. Kdaj bodo naše vasi take?!

Za mednarodnim oddelkom se nam nenadoma odpre popolnoma drug po-

gled. Tu nam začne govoriti duša belgijske umetnosti po svojih zgodovinskih stavbah. Ako hoče uživati eleganco, razkošnost in dovršenost raznih arhitektur, se pomudi na »place communal«, kjer v lepoti tekmujejo med sabo štiri najznačilnejše belgijske mestne zbornice: bruseljska, gentska, antwerpenska in liegeška. V tej dovršeni harmoniji nasprotujočih si slogov se ti oči ne utrudijo. V lažje in boljše razumevanje intimnega življenja in zgodovinske prošlosti flandrije se ti nekoliko naprej od »avenue d'Anverse« skozi močna vrata odpira vhod v staroflandrijsko mesto. Uličice in trgi, ljudje v noši 16. in 17. stoletja, tihota in večerna monotonija — vse to diha svoje posebno, pristno življenje in poezijo. To je kaj drugega nego »jadranska« razstava na Dunaju, od katere bo tisti, ki sam še ni videl morja in Dalmacije, imel malo haska.

Tudi v zabavnem delu podaje gentska razstava pravih umetniških atrakcij, tudi tu so se Genčani znali ogniti kričecemu semanjskemu obeležju. Stari Gent je tudi tu ostal sam sebi zvest in se ni dal zapeljati po trenutnih velikomestnih muhah.

Bulgarska pot sprave, ne bo imela ničesar obžalovati. V nasprotnem slučaju bi jo posledice lahko bridko preselele.

Bulgarija in Rusija. Pariz, 28. junija. »Petit Parisien« poroča iz Peterburga, da je bil tamošnji bulgarski poslanik Sazonovu naznanil, da Bulgarija v četrtke odpokliče svojega poslanika iz Belgrada. Sazonov je nato Bulgariji tako zagrozil, da je bulgarska vlada v Peterburg sporočila, da svojega zastopnika iz Belgrada ne odpokliče.

Optimizem v Peterburgu. Berlin, 29. junija. »Vossische Zeitung« poroča iz Peterburga, da ruski zunanji urad položaj optimistično presoja. Te dni pričakujejo bulgarske in srbske spomenice, ki bosta tvorili podlago za razsodbo. — Peterburg, 28. junija. Ruska vlada stoji na stališču, da se ima s srbskobulgarskim sporom ob enem rešiti tudi bulgarsko-grški.

Anglija tudi dobre volje. London, 29. julija. Državni tajnik za zunanje zadeve Acland je v govoru v mladoliberalnem klubu izjavil, da ves svet pričakuje zdaj trenutka, ko se bodo balkanski zavezniški mirno sporazumeli. Rezultat balkanskih dogovorov je, da se je dobro razmerje med velesilami le še izboljšalo. Ni res, da bi moralo med Anglijo in Nemčijo priti do vojske. Razmerje med obema državama je izborna.

Anglija in Francija z Rusijo. Pariz, 28. junija. »Temps« upa, da bo zmagal razum balkanskih držav in opozarja na Poincaréjeve izjave na zadnjem ministrskem svetu, češ, da Anglija in Francija podpirata prizadevanje ruske vlade. Zato ni upustiti upanja v mirno rešitev. Pomisliti je tudi, da sta se Anglija in Francija ob priliki sestanka predsednika republike v Londonu o balkanskem vprašanju v zmislu ruskega stališča natančno domenili. (Glasom nemških listov je korak Rumunije baje direktni sad londonskih dogovorov.)

Nemčija odobrava rusko taktiko. Berlin, 28. junija. Tukajšnji krogi odločno dementirajo, da bi bila Rumunija nastopila proti Bulgariji vsled vpliva Rusije. Sicer pa Rusija na Balkanu meri na to, da vzdrži mir, kar se v Nemčiji odobrava.

Bulgarska spomenica. London, 28. junija. Bulgarska spomenica se je potom posebnega kurirja danes odposlala v Peterburg. Bulgarija izjavlja, da ima pravico do vsega spornega ozemlja, če pa Rusija ne bi hotela celinega ozemlja Bulgariji priznati, naj rusko-srbsko-bulgarska komisija v spornih krajih izvede plebiscit, med tem pa naj jih zasadejo bulgarsko-srbske čete. Spomenica navaja žrtve Bulgarije in spominja na izrek Aleksandra II., da je Makedonija bulgarsko ozemlje. Bulgarija odklanja ob enem odgovornost za zletovske spopade in izjavlja, da so se jih udeležili samo četaši.

Srbija tudi že odposlala spomenico. Sofija, 28. junija. Srbija je svojo spomenico glede Makedonije odposlala v Peterburg včeraj. Dr. Danev odputuje v Peterburg v ponedeljek.

Grčija in Turčija. Sofija, 28. junija. Tukajšnji krogi so izvedeli, da se grški odposlanik Dragumis v Carigradu domenjuje s Turčijo glede eventualne vojske med Bulgarijo in Grčijo, oziroma Srbijo.

Bulgarija se bo v Peterburgu tudi z Grčijo pogajala. Sofija, 28. junija. Dr. Danev in Venizelos bosta o grško-bulgarskem sporu v Peterburgu diskutirala.

Srbsko-bulgarski kompromis. Sofija, 27. junija. »Reichspost« piše: Tu se govori, da se Rusija trudi za sledeči kompromis: 1. Srbija prizna pogodbo, Bulgarija Srbiji dovoli koncesije v Makedoniji v obliki obmejne regulacije, oziroma izmenjave. Dr. Danev dela z vsemi silami za mir, opozicionalne stranke so pa nejevoljne.

Razpoloženje v Rumuniji. Bukarešt, 28. junija. Duhovi so se nekoliko pomirili. Odredba, da se blagovni promet na železnicah ustavi, se je preklicala. Rumunija je zato tako naglo nastopila, ker se je bilo te dni bolj kot kdaj prej bati, da Bulgarija Srbijo napade. Kralj je odgodil potovanje na Sinajo in je sprejel v avdijenci nemškega poslanika, čemur se pripisuje velik pomen. Za jutri je poklican v avdijenco šef liberalne stranke Brati-anu. Tudi ta avdijenca se smatra za zelo važno. Ministrski predsednik Majorescu se je danes zjutraj zelo dolgo posvetoval s šefom generalnega štaba Averescu in ravnateljem rumunskih železnic. Vozne priprave se nadaljujejo.

Grčija in Srbija. Rim, 28. junija. Venizelos je dopisniku »Secola« izja-

vil, da ostaneta Srbija in Grčija vsekoli solidarni.

Venizelos potovanje odložil. Belgrad, 28. junija. Grški ministrski predsednik Venizelos je potovanje v Belgrad odložil, dokler se ne rešijo vprašanja, ki se imajo še rešiti v skupščini.

Črnogorske čete v Srbiji. Belgrad, 28. junija. Črnogorska armada je dospela včeraj ob 3. uri popoldne živahno pozdravljena iz Mitrovice v Skoplje. Črnogorcev je 12.000.

Novi spopadi. Belgrad, 18. junija. Pri Zaječaru so se vršili včeraj novi spopadi med Bulgari in Srbi. — Solun, 28. junija. Srbski vojaki so se med Bitoljem in Ohridom spopadli z močno bulgarsko četo, ki je po hudem boju ušla. — Atene, 28. junija. Bulgarska stotnija je včeraj poizkušala pri Kerkimisu prekoračiti nevtaralno cono. Grki so jo prisilili, da se je kmalu umaknila. — Belgrad, 28. junija. O zadnjem spopadu pri Zletovju poroča »Politika«, da je trajal zgolj 25 minut in da so se Bulgari moralno umakniti. — Sofija, 29. junija. Tukajšnji listi zaznamujejo nove praskе na meji in trdijo, da so jih provocirali Srbi in Grki. O Srbih se poroča, da so v Makedoniji onečastili več žena.

Grof Berchtold piše. Dunaj, 28. junija. Jutrajšnji »Fremdenblatt« priobči važen članek, v katerem se odločno poudarja samostojnost balkanskih držav, ki naj brez tuje intervencije svoje spore same rešijo, kakor hočejo in se napoveduje trdna volja avstro-ogrške diplomacije nasproti rešitvi spora zavzeti lastno stališče. Končno svari »Fremdenblatt« balkanske države, da bi se dale izrabi kot orožje kogarkoli, da bi se sedanje ravnotežje v Evropi zmotilo.

Rusko časopisje napada Avstrijo. Peterburg, 29. junija. Tukajšnji časopisi ostro napadajo zunanjo politiko Avstrije in jo dolže, da je zakrivila kritični preobrat na Balkanu s svojimi intrigami v Sofiji. Pravijo, da je hotela Avstrija razbiti balkansko zvezo, ker noče, da bi postali balkanski narodi resnično neodvisni. Staro sovražstvo do Srbije je zopet izbruhnulo in avstrijski zunanji urad je hotel še enkrat ponižati, da bi jo dobil tem lože v svojo oblast. Nekateri listi se bavijo z avstrijskimi oficialnimi izjavami in pravijo, da uganja Avstrija sama to, kar očita Rusiji. Posredovalno delo Rusije ne gre za nadvlado na Balkanu; Edini cilj mu je mir. Avstrija pa želi vojno, vedoča, da bi oslabila oba dela. Bulgarski očitajo, da je postala igračka dunajske politike.

Bulgarske dezertacije? Bukarešt, 28. junija. »Agence telegraphique Roumaine« poroča: Ko je avstroogrski parnik »Karl Ludwig« s 300 bulgarskimi vojaki pristal v pristanišču Ramadanu, je del bulgarskih vojakov pobegnil na neki avstrijski prevoznik čoln in mislil tako dezertirati. Vojaki so raditega hoteli streljati v čoln, a kapitan parnika in neki oficir sta to preprečila. Dezertarje je pripeljala finančna straža na stražnico. Ko jih je neki podčastnik hotel zopet spraviti na parnik, je bil aretiran in po preiskavi zopet izpuščen. Parnik je nato odputoval v Ruščuk, kjer so se ostali bulgarski vojaki, ki niso dezertirali, izkrcali na suho. — Sofija, 28. junija. »Agence telegraphique bulgare« poroča: Z nekega avstrijskega parnika, ki je s 40 bulgarskimi vojaki pristal v Gjurjevu ob Donavi, sta poskušala dva vojaka turške narodnosti pobegniti. Korporala, ki ju je zasledoval, so Rumuni aretirali. Bulgari so protestirali proti takemu postopanju rumunskih oblasti, nakar je bil korporal s posredovanjem avstrijskega konzula v Gjurjevu izpuščen.

Izpred sodišča.

POROTNA OBRAVNAVA PROTI OKRAJNEMU ŠOLSKEMU NADZORNIKU FINŽGARJU IN URADNIKU OKRAJNEGA ŠOLSKEGA SVETA ROSINI V GORICI.

Danes zjutraj se je pričela v Gorici porotna obravnava proti šolskemu nadzorniku Francetu Finžgarju in uradniku okrajnega šolskega sveta Karolu Rosini.

Obtožnica c. kr. državnega pravdnistva zoper Franceta Finžgarja v Gorici in Karola Rosina v zaporu radi zlorabe uradne oblasti, poverjenja in goljufije se glasi:

Ustanovljen v zmislu deželnega zakona od dne 8. februarja 1869. leta služe okrajni šolski svet tudi v Gorici, in sicer za Goriško okolico ter za sodne okraje Kanal in Ajdovščina. Troške za učitelstvo, zgradbe in urejevanje šol

krije z dokladami na izjavne davke (sedaj 94%) s prispevkom od dežele ter prodajo kake stare šole ali oprave. Vsi ti dohodki, izvzemši zadnje, prihajajo neposredno na davčne urade, vsled česar okrajni šolski svet teh dohodkov ne dobiva v roke. Način plačevanja troškov ni bil vedno enakomeren, kar bode razvidno iz poznejših izjavanj. Omeni naj se že tukaj, da so se v predmetni dobi kar preveč samoblastno nakazovale in dvigale velike svote.

Kot okrajni šolski nadzornik je nastopil Franc Finžgar svojo službo dne 1. oktobra 1899. leta. Karol Rosina je bil tedaj že nekaj časa uradnik. Finžgar je služboval v taki lastnosti do 31. julija l. 1912. Ako je užival v tej dobi splošno zaupanje, obstoja razlog edino le v tem, ker se ni poznal neopravičljiv splošni nered, ki je bil v njegovem uradu in njegovo samooblastno poslovanje. Pri tem mu je stal na strani Karol Rosina, o katerem je bilo splošno znano, da trosi za svoje življenje mnogo denarja.

Kmalu po nastopu sedanjega okrajnega šolskega nadzornika prof. dr. Pavlina se je uvedla po dveh deželnih računskih uradnikih natančna revizija vsega delovanja, ki je prišla kmalu na sled različnim kaznjivim dejanjem in ki je potem povzročila sodno kazensko preiskavo. Rosina je pobegnul 24. februarja 1913; javil se je pa prostovoljno dne 12. aprila 1913 v sodnih zaporih, kjer se je Finžgar nahajal že od 5. istega meseca.

Kakor že omenjeno, sta ugotovila izvedenca, da je vladal v okraju okrajnega šolskega (svetnika) sveta skrajni nered; uvedel se je tak način poslovanja, da je olajševal izvršitev kaznjivih dejanj in prikrival odkritje istih od strani nekaterih udov okrajnega šolskega sveta, ki so pregledovali letne račune.

Kazenska preiskava je jasno ustanovila toliko glede Finžgarja kakor glede Rosine upravičen način izvršitve dejanj, radi katerih sta sedaj pozvana pred kazenskega sodnika. Za plačilo kakega troška za časa zgradbe novih šol, za kake poprave ali naprave v šolah, za naročnino časopisov itd. je Finžgar vedno izdal lastnoročno spisa-ne nakazilo davčnemu uradu, da mora izplačati dotični znesek njemu ali okr. šol. svetu. Tudi tozadevno pobotnico je Finžgar vedno sam spisal in podpisal. Ta način sam na sebi ne bi bil nepravičen, ako bi se stranki, na korist katere je Finžgar dvignil denar na davkarji, isti tudi v resnici izročil in bi se v spisih hranila dotična pobotnica. V mnogih slučajih je pa žal ugotovljeno, da stranka ni dobila dvignjene svote. Do tega bi seveda ne bilo prišlo, ako bi Finžgar nakazoval denar naravnost na ime istega, ki je do plačila imel pravico.

Rosina od svoje strani je pa glede ravno omenjenih troškov sicer nakazoval pri davkarji izplačilo na ime opravilene stranke in v to svrhu na lastnoročno spisanem nakazilu ponaredil podpis Finžgarja. Rosina je pa vedno le sam pobotnico spisal, podpis stranke na isti ponaredil in si pridržal dotično svoto denarja.

Večje zneske sta dvigala na davkarji izključno ali Finžgar ali Rosina. Uradni sluga Alojz Pavlin je dvigal denar le po naročilu Rosine, nikdar pa ne več nego 400 K.

Opravičeno je seveda pri tem vprašanje, kako je bilo mogoče, da je tako poslovanje toliko časa moglo ostati prikrito. Toda tudi to je zakrivil edino le način uradovanja Finžgarja in Rosine.

Vsa izplačila, katera so na podlagi nakazov izvrševala davkarije v Gorici, Kanalu in Ajdovščini, zapisovale so sicer davkarije v mesečne izkaze, ki so se ob koncu vsakega meseca vpošiljevali na okr. šol. svet. Ako bi se bila pri okr. šol. svetu vpisovala izplačila v glavno knjigo, ki je zrcalo vsega denarnega prometa, takoj ob nakazu vsakega zneska, bi bilo koncem vsakega mesca lahko ugotoviti, ako se je glasom davčnega mesečnega izkaza več izplačalo kakor se je nakazalo. Pod Finžgarjem in Rosino so se pa izplačila iz davčnih mesečnih izkazov vpisovala v glavno knjigo nenkrat šele koncem naslednjega leta in še tedaj brez vsake točnosti, večkrat kar na slepo brez vsakega ozira na namen izplačila. Članom o. š. s. kakor pregledovalcem računov ni radi tega preostajalo družega nego prepričati se, ako se zneski iz davčnih mesečnih izkazov zlagajo z onimi, ki so bili navedeni v glavni knjigi. To se je pač strinjalo.

Težavno je bilo torej delo zvedencev, ki so sedaj pregledali vso stvarino izza poslovanja Finžgarja in Rosine.

Izplačila so bila za zgradbe novih šol, za šolsko opravo, za učne pripomočke, za posojila, za naročnine časo-

pisov in konečno za različne druge naslove. Vseh sumljivih slučajev sta izvedenca našla v vseh skupinah 297 ter izjavila, da znašajo sumljiva izplačila skupni znesek 171.844 K 50 vin., med katerimi so pa všteti tudi oni zneski, katerih izplačilo se ni moglo kontrolirati, ker manjkajo dotični spisi. Neopravičena izplačila za zgradbe in za poprave tvorijo dobri dve tretjini vsega dvomljivega zneska. Prvi dvomljivi slučaj se je ugotovil že v oktobru 1899. leta, torej v prvem mesecu, ko je Finžgar nastopil svojo službo. Rosina od svoje strani priznava, da si je prilastil prvi znesek na kaznjiv način leta 1902. Največ sumljivih slučajev, in sicer 27 in tudi največji znesek 22.394 K 70 vin. se je ugotovil za leto 1905. V onem letu si je Finžgar sezidal lastno hišo.

Zgradbe novih šol.

Iz poročila računskih izvedencev in stavbenih spisov je posneti, da se je v letih 1900—1912 zgradilo dvajset novih šol. Natanko ugotovljeno je, kdaj in komu se je oddala zgradba, koliko se je dalo za zemljišča, koliko so po konečni likvidaciji znašali stroški zgradbe, kdaj so se izplačali posamezni obroki podjetnikom in konečno, koliko se je za vsako šolo preveč izplačalo. Skrajno sumljivo je dejstvo, da se je od 20 novih šol edino le glede treh izkazalo, da se ni preveč izplačalo.

Pravilno je bilo, da so se podjetnikom potonak nakazil pri davkarjih izplačali zasluženi zneski v obrokih, katere so predlagali dotični inženirji nadziratelju. Opravičen sum vzbujajo pa oni obroki, ki niso bili predlagani od inženirjev in ki vsled konečne likvidacije niso pritkali podjetnikom. Skrajno vseh takih slučajih se vidi, da je Finžgar sam sebi ali okrajnemu šolskemu svetu nakazal obrok in spisal ter podpisal dotično pobotnico vedno pod številkami, ki niso bile v nikakih zvezi s predmetnim pravilom. V nekaterih takih slučajih se je pač nakazal obrok podjetniku; podpis le-tega na pobotnici je pa očitavno ponarejen. Dvomljivih takih slučajev sta ugotovila izvedenca za leta 1901—1912 kar 50, v katerih niso opravičena plačila za 62.590 K 25 vin. Največ neopravičenega, in sicer za 13.980 K je v letu 1905. Povprečno pride preveč izplačanih 5000 K na vsako leto. Mnogo teh sumljivih slučajev je ugotovila tudi kazenska preiskava.

Poprave.

Tudi pri izplačilih za poprave se je nakazal in dvigal denar na isti način. Še predno so se poprave začele ali pa tudi še leto pozneje, ko so bile končane, je nakazal Finžgar, vzlic temu, da je bil račun že ponajvečkrat poravnani, približni znesek ali sebi ali o. š. svetu. Tudi sejni zapisniki, v katerih bi pač morale biti razvidne vsaj večje poprave, ne dajejo v večini slučajev potrebnih pojasnil. Sumljivih izplačil za poprave sta našla izvedenca za 60.789 K 35 vin. Obtožnica pa vpošteva edino le ona, ki so na podlagi spisov in izpovedb prič najbolj ugotovljena in pri katerih je vedno le Finžgar lastnoročno spisal in podpisal toliko nakaznico, kolikor pobotnico.

Posojila.

Tukajšnja hranilnica in z njo združena zastavljalnica Monte di Pietà je večkrat posodila o. š. svetu izdatne svote. Finžgar sam priznava, da je vse operacije na Monte osebno izvrševal in pazil, da je šlo v redu. Kljub temu sta se tudi v tej skupini ugotovila dva slučajja, radi katerih se mora zvati Finžgar h kazenski odgovornosti:

Nakaznica 19. aprila 1903, št. 931, davkarji v Gorici, da izplača Finžgarju za poravnavo obresti, zapadlih na Montu v računu št. 4361 in 247 1345 K. Na podlagi tega nakazila in pobotnice, spisanih in podpisanih od Finžgerja, se je dvignilo na davkarji 1345 K. Iz izpovedbe ravnatelja Antona Jakončiča in iz izpisa računov se pa posname, da račun št. 4361 v onem času sploh več obstojal ni in da na Montu ni bilo vplačanih 1345 K.

Dne 28. maja 1906 je dvignil Finžgar na tukajšnjem Monte di Pietà 30 tisoč kron, od katerih si je pridržal 2000 K. Omenjeno svoto je namreč Finžgar rabil, da založi davkarije, ki niso imele več denarja na račun o. š. s. Istega dne je pa Finžgar odposlal le 28.000 K, in sicer 22.000 K davkarji v Gorici, 2000 K oni v Kanalu in 4000 K oni v Ajdovščini, kakor je to razvidno iz recepisov, nahajajočih se v dotičnem spisu.

Naročnina listov in tiskovine.

Glede časopisov, s katerimi o. š. s. zalaga vse šole v okraju, si je ugotovilo, da je z dotičnimi upravništvi Finžgar dopisoval le osebno v svojem imenu. Naročnine je vpošiljal navadno

za več let skupaj in to šele vsled opetovanih opominov od strani upravištev in večkrat tudi njihovih odvetnikov.

V teh navedenih slučajih se Finžgar zove h kazenski odgovornosti. Glede vseh nakazil in pobotnic Finžgar izrecno priznava, da jih je lastnoročno spisal in podpisal. V mnogih slučajih mora sam tudi priznati, da nakazila niso bila opravičena. Vedno pa dosledno trdi, da si on ni pridržal niti vinarja in da je izdajal neopravičena nakazila in pobotnice edino radi tega, ker mu je Rosina predlagal fiktivne akte ali pa dajal napačne informacije. Tako opravičenje pa nima nobene zaslombe, ako se vpošteva način izvršitve posameznih dejanj.

Kar pa tiče pravne kvalifikacije teh dejanj, se opaža v prvi vrsti, da se mora ozirom na določbe državnega šolskega zakona od 14. maja 1869, št. 62 drž. zak. in deželnega zakona z dne 8. februarja 1869, št. 9, smatrati vse člane o. š. sveta za uradnike v zmislu § 101 k. zak. C. kr. okrajni šolski nadzornik, kojega imenuje minister za uk in bogočastje, je tudi član o. š. sveta in ima v prvi vrsti seveda didaktično-pedagoško poslovanje. Navadno in tako tudi pri o. š. svetu v Gorici pa predsednik o. š. sveta odkaže gotove posle posameznim članom o. š. sveta. Vsled tega je torej Finžgar imel pravico nakazovati v imenu predsednika o. š. sveta izplačila pri davkarjih. Ker je pa zaupano mu to oblast na zgoraj ugotovljene načine zlorabljal, vsebuje njegovo dejanje vse znake hudodelstva zlorabe uradne oblasti.

O Finžgarju je pa kazenska preiskava obzirom na njegovo uradno poslovanje kakor c. kr. okrajni šolski nadzornik in član o. š. sveta ugotovila še druga kaznjiva dejanja, ki so tudi zloraba uradne oblasti v splošnem pomenu, ki pa tvorijo poseben način te zlorabe v tem, da je Finžgar pridržal od strank mu zaupan denar. V tej smeri navaja obtožnica več slučajev.

S tem je obtožnica utemeljena.

Karol Rosina.

Le-ta priznava, da je pričel s kaznjivimi dejanji že leta 1902 in da je v poznejših letih vedno več zakrivil, ker je rabil mnogo denarja za svoje potrebno življenje.

Kakor je bilo že omenjeno, je obstojal način kaznjivega dejanja od strani Rozine v tem, da je nakazoval denar neopravičeno vedno le strankam in je v to svrhu ponaredil na nakaznici na goriško davkarijo podpis Finžgarja in po odhodu tega v treh slučajih dr. Pavlina, ponaredil podpis stranke na pobotnici, dvignil denar na davkariji in si ga prilastil.

Na podlagi ugotovitev kazenske preiskave obdolžiti se mora Rosina glede sledečih nakazov:

Gradbe novih šol: Čepovan, Grgar, Kal, Kozana, Lokavec, Lokve 5084 K 50 vin.

Šolske poprave: Šempas, Vipolže, Vrtojba, Šempas, Šempeter, Šmartno, Bukovica, Gabrije, Vrh, Sovodnje, Črniče, Rihenberg, Gradišče, Renče, Kal, Osek, Sv. Križ, Bilje: 14.957 kron 4 vin.

Šolska oprava: 825 K. Učni pripomočki 530 K 42 vin. Posojila 1066 K 46 vin. Časopisi in naročnine 1106 K. Različni naslovi: 21 K.

Kakor že omenjeno, je Rosina v vseh ravnokar navedenih slučajih na način, povsem različen od onega, uporabljenega od Finžgarja, prišel do denarja. To vse Rosina popolnoma priznava.

Glede pravne kakovosti teh dejanj se pa mora omeniti, da je Rosina bil kanclist in pozneje oficijal v službi o. š. sveta in da nikakor ni imel pravice nakazovati plačil pri davkariji.

Ker mu ta oblast ni pristojala, je tudi ni mogel zlorabiti in radi tega vsebujejo napominana dejanja znak hudodelstva goljufije.

Rosini se po vrhu tega mora očitati tudi še hudodelstvo poneverjenja v enem slučaju.

Z ozirom na vse to c. kr. državno pravništvo obtožuje

Franceta Finžgarja, pok. Jožefa in Marije Bohinjec, roj. 20. septembra 1865. leta na Brezjah na Gorenjskem, bivajočega v Gorici in semkaj pristojnega, rim.-kat. veroizpovedanja, oženjenega, bivšega c. kr. okr. šolskega nadzornika, c. kr. profesorja v Gorici, z malim premoženjem, nekaznovanega.

Karola Matijo Rosina, pok. Josipa in Roze Marin, roj. 18. januarja 1864. leta v Šmihelu pri Novem mestu, bivajočega v Gorici, semkaj pristojnega, rim.-kat. veroizpovedanja, bivšega oficijala c. kr. okrajnega šolskega sveta, brez premoženja, že kaznovanega,

Franceta Finžgarja:

a) da je v dobi od leta 1905. do 31. julija 1912. leta v Gorici kakor c. kr. okrajni šolski nadzornik in ud c. kr. okrajnega šol. sveta za goriško okolico in sodne okraje Kanal in Ajdovščina, torej kakor državni uradnik v uradu, v katerem je bil zavezan, zaupano mu oblast v namenu, omenjenemu okr. šol. svetu škodo storiti, na ta način zlorabil, da je v naslednjih slučajih spodaj označene svote pri c. kr. davčnem uradu v Gorici sebi ali okr. š. s. nakazal, dotične pobotnice spisal in podpisal ter dvignjene zneske okr. š. svetu odtegnil, in sicer v naslov:

Zgradbe novih šol	K 22.547'60
Poprava	K 6.018'40
Učni pripomočki	K 881'10
Posojila	K 3.345'—
Naročnine listov	K 768'86
Na račun A. Gabršček	K 84'64

da je s tem zakrivil hudodelstvo zlorabe uradne oblasti po § 101 k. z., kaznjivo po § 103 k. z.;

b) da je v Gorici spodaj označene zneske, ki so mu bili zaupani vsled njegovega javnega urada kakor c. kr. okr. šolski nadzornik, oziroma pooblaščenec od c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico ter za sodne okraje Kanal in Ajdovščina, pridržal, in sicer:

dne 28. decembra 1907 200 K, ki jih je plačala občina Rifenberg kot obrok za ondotno staro šolo,

dne 30. septembra 1908 200 K, ki jih je plačala občina Rifenberg kot daljni obrok za ondotno staro šolo,

dne 16. februarja 1910 568 K, ki jih je plačal Jos. Blažič kot zadnji obrok za ondotno staro šolo,

dne 19. decembra 1911 1000 K, dne 2. januarja 1911 3500 K in dne 4. julija 1912 500 K, ki jih je plačal Josip Štrancar, župnik cerkve sv. Urha, za ondotne stare šole;

da je s tem zakrivil hudodelstvo uradnega poneverjenja v zmislu § 181. k. z., kaznjivo po § 182 k. z. obzirom na zakon z dne 9. aprila 1910, št. 73 drž. z. Karola Rosino:

a) da je v Gorici v spodaj napominanih slučajih izdal goriškemu c. kr. davčnemu uradu neopravičena ukazila, da ima plačati spodaj omenjenim osebam označene zneske, pri čemur je ponaredil podpis za nakazilo okr. šol. nadzorstva, da je nato v vsakem slučaju sestavil pobotnico, v kateri je neopravičeno denar nakazal, in da je vse zneske na davkariji dvignil in si jih pridržal, in sicer na naslov:

Gradbenih šol	K 5.084'50
Šolske poprave	K 14.957'04
Šolska oprava	K 825'—
Učni pripomočki	K 530'42
Posojila	K 1.066'46
Časopisi in naročnine K 1.106'—	
Različni naslovi	K 21'—

da je na ta način ponaredil javne listine, naredil kriva privatna pisma in s takim zvitim dejanjem druge v zmotu pripravil, s katero bi imel trpeti c. kr. okr. šol. svet v Gorici škodo na svoji lastnini, katero je tudi v resnici trpel, da je torej zakrivil hudodelstvo goljufije po §§ 197, 199 d, 201 a, 203 kaz. zak., obzirom na zakon od dne 9. aprila 1910, št. 73 drž. zak. kaznjivo po § 203 kaz. z.;

b) da si je dne 30. avgusta 1912 v Gorici pridržal znesek 500 K, ki mu je bil zaupan po njegovem javnem uradu kot oficijalu c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico in za sodna okraje Kanal in Ajdovščina, oziroma po posebnem naročilu gosposke, in sicer c. kr. okr. šol. nadzornika dr. Jos. Pavlina, da je na ta način zakrivil hudodelstvo uradnega poneverjenja po § 181. k. z., kaznjivo po § 182 k. z., obzirom na zakon z dne 9. aprila 1910, št. 73. drž. zak.

Kot izvedenca se zaslusita poleg 63 prič uradnika deželnega odbora Josip Hrovatin in Josip Furlani.

Hrvaške zadeve.

»Hrvat«, novo glasilo vrhovne uprave Stranke prava.

Iz Zagreba nam pišejo: V soboto je izšla prva številka novega glasila vrhovne uprave Stranke prava, »Hrvat«. Izdajatelj novega lista je predsednik vrhovne uprave Dr. Mile Starčević, urednik pa bivši večletni glavni urednik »Hrvatstva«, g. Dragutin pl. Hrvoj, bivši poslanec garčinskega okraja. Komisariatski aparat je proti temu novemu listu razvil vse svoje sile. List je bil zaplenjen na 68 mestih. Najnedolžnejše stvari, ki bi le iz daleka mogle dirniti občutljivost onih, ki so se nedavno odcepili od Stranke prava, — vse je bilo zaplenjeno in prečrtano. Ves čas komisariata se kljub vsej krutosti ni postopalo tako proti nobenemu listu. Zaplenjeno so celo javne izjave klubov in duhovniških zborov v prilog dr. Starčeviću. Komisarska vlada namerava novo glasilo najostreje preganjati. »Hrvat« prihaja vsak dan nešteto izjav in somišljeniških priglasov.

Hrvaški madjaroni v Budimpešti.

Iz Budimpešte poročajo: Hrvaški madjaroni so večinoma še tukaj. Zadnje dni so imeli venomer posvetovanja in konference. Prišel je tudi Tisza ter je, kakor vsi prejšnji ogrski ministrski predsedniki, pravil, da hoče štiti hrvaške pravice in skrbeti za pošteno izvrševanje ogrsko-hrvaške pogodbe. Tudi revizijo železničarske pragmatike je obljubil. Za zakon o hrvaških krajevnih imenih je dejal, da ne bo delal potrditvi tega zakona »nepremagljivih ovir«. Hrvaške mameluke so te besede potolažile. Grof Pejačević postane baje hrvaški minister. Kdo bo ban, se še ne vé. Tisza pojde tudi osebno na Hrvaško, da se prepriča o ondotnih razmerah. Hrvaški poslanci so priporočali, naj se ne razpišejo volitve prezgodaj.

Opozicionalni blok na Hrvaškem.

Iz Zagreba nam poročajo, da je vodstvo seljaške (kmečke) stranke izjavilo željo za pristop v zvezo s koalicijo in Stranko prava na temelju že sklenjenega pakta; v pismu na dr. Starčevića in dr. Badaja stavi navedeno vodstvo konkretne predloge in izraža željo, da se blok razširi tudi na osješki središčni klub.

Dnevne novice.

+ **Strah liberalcev pred deželnim zborom.** Klavrna vloga, ki jo igrajo liberalci vsakokrat v deželnem zboru, je splošno znana. Zato se boje deželnega zbora in kar oddahne se jim, da ga ni. Ko so pa trdno na jasnem, da ga sedaj za enkrat ne bo, — začno veselo tuliti po deželnem zboru in se kregati, zakaj da ga ni in kličejo na korajžo, kakor tisti, ki je bil ven vržen in ki ve, da se nihče zanje ne zmeni. — A liberalcem ne moremo pomagati: Deželni zbor se bo zbral in sicer na vsak način popred, kot bo liberalcem všeč in takrat bo zanje sodni dan. Samo poljetje imajo še za oddih — potem pa pridejo batine.

+ **Silno pečejo liberalce** izjave naših vrlih občin, ki prihajajo iz vseh delov naše dežele. To je pravična kazen za nizkotno lažljivo početje liberalne stranke. Pa bodo sledile še nadaljne kazni!

+ **Shod kmečke zveze v Škocjanu.** V Škocjanu se je vršil včeraj zjutraj pod predsedstvom načelnika Kmečke zveze g. Zamana političen shod, na katerem je poročal dr. Lampe o političnem položaju, o delu poslancev S. L. S. in o naših nalogah za bližnjo bodočnost. Dr. Lampe je tudi ob pritrevanju poslušalcev ožigosal liberalce, katerih delo je edino le v zasramovanju poštenih ljudi in v razdiranju. Shod je izrekel zaupanje poslancem S. L. S. Sklenilo se je tudi, da izdela Kmečka zveza skupno z novoustanovljeno živinorejsko zadrugo spomenico o gospodarskih potrebah Škocijana in okolice. Dr. Lampe je obljubil, da bo deželni odbor to spomenico proučil in da se bo opravičenim željam, zlasti kar se tiče občil, vodne preskrbe in povzdige živinoreje po možnosti ustreglo. Po shodu so navzoči deželnemu odborniku izražali razne želje. Nato se je vršil ogled najbolj korekture potrebnih cest. V spremstvu načelnika Zamana in najbolj uglednih mož Kmečke zveze si je deželni odbornik dr. Lampe ogledal cesto med Zburami in Šmarjeto. Ker se je dosegel sporazum med posestniki zemljišč, se bo ta potrebna preložitve kmalu izvršila. Ravno tako si je ogledal dr. Lampe strmi klanec med Bučko in Šmarjeto. Zdaj je preložena cesta med Rako in med Bučko v krškem okraju do meje mokronoškega okraja. Preložiti bo treba še del v mokronoškem okraju, s čimer se bo zveza med Bučko in Škocjanom znatno zboljšala in skrajšala. Tako bomo kmalu prišli do tega, da bo od Krškega preko Rake, Bučke in Mokronoga do Trebnjega deželna cesta v takem stanju, da bo zadoščala potrebam prometa.

+ **Shod S. L. S.** se je vršil včeraj dopoldne na Savi pri Litiji. Na shodu je poročal deželni poslanec dr. Ivan Zajec. Soglasno je bila odobrena sledeča resolucija: Voliči občine Konj in Št. Lambert, zbrani na shodu na Savi ob južni železnici dne 29. junija, izrekajo zaupanje g. deželnemu poslancu g. dr. Ivanu Zajcu in drugim poslancem S. L. S. za njihovo delovanje v prid slovenskega ljudstva in obenem obsojajo vse neopravičene in grde napade na poslance S. L. S., zlasti na njegovega načelnika dr. Ivana Sustersiča. Shod pozivlja može, mladeniče in žene k obilni udeležbi katoliškega shoda v Ljubljani.

+ **Shod Prometne zveze v Radečah.** V Radečah pri Zidanem mostu se

je vršil včeraj shod železničarjev skupine »Prometne zveze« v Zidanem mostu. Govorila sta zastopnik osrednjega odbora g. Schwab in drž. poslanec J. Gostinčar.

+ **Županska volitev za občino Ljubno.** V vnedeljo, dne 22. junija, je bil v naši novi občini izvoljen enoglasno za župana g. Alojzij Cvenkel, posestnik v Ljubnem.

+ **Iz seje deželnega odbora kranjskega** dne 28. junija 1913. Da se prilagodi novi most čez Savo pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru, ki je projektiran kot železobetonska konstrukcija, tamošnji stari cerkvi in celi romantični okolici, se bo maskiral s kamnom, tako da bo delal popolnoma vtisek starega kamnitega mostu. Obris fasade se pošlje centralni komisiji za varstvo umetnin v izjavo. — Za napravo obč. ceste iz Malega Lipoglav čez Veliki Lipoglav h Kočevemu mlinu v občini Dobrunje se dovoli 3300 K deželnega prispevka. — Za povzdigo ribarstva v deželi se vrši v torek, dne 8. julija konferenca pri deželnem odboru, h kateri se povabijo razni zastopniki. — Samostojnemu perutinarškemu odseku c. kr. kmetijske družbe se dovoli 500 K podpore in imenuje zastopnikom deželnega odbora poročevalec grof Barbo. — Izvrši se trasiranje ceste od Kleč do Grintovca in od Neubacher do Tiefenbach v Kočevskem okraju. — Odobrijo se pogoji za oddajo dobavo cevi in drugih potrebščin za dež. električno in Završnici. — Zgradba mostov pri Bezenčanu in Presničevem mlinu ob okr. cesti Litija—Kresnice se odda ponudniku Jakob Konjar in Fr. Gorenc v Litiji za 4200 K 28 vin. — Za regulacijo Glinšice se dovoli 30% deželni prispevek in naprosi deželno vlado, da izposluje vsaj 50% državne podpore. — V vodno zadrugo za vzdrževanje uravnalnih del Sore se imenujeta zastopnikom deželnega odbora Franc Finžgar, župnik v Sori in župan Franc Lušina. — Deželni zvezi za tujski promet se izplača 300 K deželne podpore. — Pritožbi občine Moste proti sklepu obč. sveta ljubljanskega v zadevi odprave nesnage, ki prihaja iz kemične tovarne, se ugotovi in ukaže kemični tovarni, da izpelje kanalizacijo do tja, od koder naprej jo mora izpeljati po postavi mestna občina. — Graja se nepravilno postopanje županstva občine Senožeče v zadevi razdelitve Fabjančičevega volila za obč. ubožce. — Gasilski zbor, ki se ustanovi med gojenci na kmetijski šoli na Grmu, se v gasilno-policijskem oziru podredi občini Šmihel—Stopiče.

— **Avtomobilsko tekma čez Kranjsko in Ljubelj.** Pri najlepšem vremenu so v soboto ob tričetrt na tri popoldne pasirali tekmovalci Ljubelj. Prvi so bili angleški vozovi Rolls-Royse, ki letos tekmujejo za prvo ceno. Ta angleško-amerikanska tvrdka je postavila štiri vozove, ki bodo najbrže odnesli tudi častno darilo. Zadnji vozač je pasiral ob pol 8. uri zvečer obeliske na Ljubelju. Kranjski avtomobilski klub se je zbral mnogostevilno na Ljubeljskem sedlu, kjer je pod vodstvom gospoda podpredsednika Vinko Majdiča in barona dr. Karla Borna aranžiral lep sprejem. Veselo so se zahvaljevali utrujeni tekmovalci gospem in gospodičam, ki so jih obsipavale s cvetkami in jim celo servirale jestvine. Po celi kranjski progi so bili vozači prijazno sprejeti, vasi in mesta so bila v zastavah, šolska mladež je stala v špalirju in mnogo zbranega ljudstva je aklamiralo tekmovalce, med katerimi so se nahajali tudi nadvojvode: Josip Ferdinand, Henrik Ferdinand, Leopold Salvator in princ Elija Parmški. Posebno so se odlikovala mesta Škofjaloka, Kranj in Tržič, Poljane, ki so razobesila zastave, kar je bila v prvi vrsti zasluga g. okrajnega glavarja Zitnika iz Kranja. — Iz Tržiča se nam o tem piše: Trg je bil v zastavah, ko so prihajali v soboto dirkači skozi. Že predpoldnem so se peljali kranjski avtomobilisti na Ljubelj, med temi vsi tržički, katerih je sedaj šest. Na Ljubelj je došel tudi g. c. kr. okrajni glavar iz Kranja. Dirkači so se skoz trg vozili skoro celo popoldne v dolgih presledkih. Zadnja dva sta prišla okrog 6. ure zvečer. Na trgu so stali gasilci, delali red in dajali znamenja s trobento ob prihodu posameznih vozov. Iz mnogih oken so padali šopki v vozove: Živijo-klici so spremljali tuje, ki so se prijazno zahvaljevali za pozornost. Po trgu in na Ljubelju se zbrala ogromna množica, ki je gledala tekmo. Tovarne in šolska mladina je imela prosto.

— **Nova maša na Brezjah.** V nedeljo 6. julija daroval bude Vsemogočnemu prvo nekrvavo daritev č. g. P. Hinko Požlep. Novomastnik je član hrvaške frančiškanske provincije sv.

Cirila in Metoda. Pridigoval bo vedeč. P. Salvador.

Imenovanja pri državni železnici v področju tržiškega ravnateljstva. Za titularne nadzornike so imenovani: višji stavbni komisarij Luzzato Hektor, Henriquez vitez pl. Karl, Neuhuber Avgust, Piu Friderik, višji revident Golob Rajmund, Ječminek Viktor, postajenačelnik na Jesenicah in Schaffer Maks, višji revident. Za tit. tajnika: komisar Ulčar Robert. Za tit. viš. revidenta: prometni kontrolor Bernfeld Moric in oficijal Kullik Franc.

Barabstvo višnjegorskih liberalcev. Kaplan in hčerka postajenačelnika obstreljena. Pod tem naslovom smo priobčili v številki od preteklega torška dne, v katerem nam je dopisnik sporočil, da je nekdo v ponedeljek zvečer pri kresu s kroglo iz revolverja obstreljal gosp. kaplana v Višnjigori in 12 letno hčerko gosp. postajenačelnika Slana. Storilec naj bi bil kaka »zmešana liberalna glava«. Kakor smo se pa informirali, dopis ne odgovarja dejstvom. O kakem napadu ne more biti niti govora, pač pa se je zgodila pri streljanju »kapselnov« čisto brezpomembna nezgodica, da sta dva neznatna delca kapselna proti omenjenima osebam odletela. O kaki poškodbi se ne more govoriti. Dopis v toliko popravljamo iz lastnega nagiba, ker smo se prepričali, da je zgrešen in nočemo nikomur krivice delati.

Železniški čuvaj preprečil nesrečo. Minulo sredo zvečer je prišel hlapec iz Sempeterske graščine pri Stražišču poleg Kranja s parom konj k Savi po perilo. Ko so hoteli naložiti perilo, se konja plašita in zdrinjata s praznim vozom proti čuvajnici ob državni cesti pod Gaštejom. Med potjo sta zadela v občestni odrivač in zlomila kolo, toda to ju še ni ustavilo, temveč sta dirjala dalje proti čuvajnici, kjer so bile prečnice radi ravnokar prihajajočega vlaka zaprte. Konja sta preskočila prečnico, katera se je zlomila in vsled sunka pade en konj ravno na železniški tir, drugi pa mirno zraven obstane. V istem trenutku je prisopihal osebni vlak iz Ljubljane. Čuvaj, ki je opazil nezgodo, je še pravočasno ustavil vlak in preprečil, da se ni zgodila še večja nesreča. Konj je lahko poškodovan, voz pa popolnoma razbit.

Automobilna zveza Ljubljana—Celje. Potreba te automobilne zveze je najbolj razvidna iz splošnega zanimanja, ki se je pojavilo in se pojavlja vedno bolj in bolj ne le med prebivalstvom krajev, ki leže v bližini te proge, temveč tudi med ljubljanskimi izletniki, ki do sedaj skoro poznali niso teh krasnih krajev. Od dne do dne narašča število onih, ki bi si radi ogledali te takorekoč nanovo odprte kraje — naše lepe Gorenjske. Poudarjati pa moramo, da se te nove automobilne zveze ne poslužujejo samo boljši krogi, temveč vidimo tudi naše preproste kmetovalce in njih žene, kako rade se vozijo z avtomobilom. Že danes smemo trditi, da ta automobilna zveza ne omogočuje samo prijetnih in zabavnih izletov, temveč je tudi velevažnega gospodarskega pomena za razvoj krajev ob tej progi. — Avtomobilna vozila dva: prvi odhaja iz Ljubljane (od Figovca) ob pol 7. uri zjutraj in ob 8. uri 45 min. popoldne. Vožnja do Celja traja tri ure.

Vlomi. Tatovi so vlomili prefeklo noč pri trgovcu in gostilničarju Zihleru v Zalogu. Vzeli so s seboj blagajno z vsebino 58 kron. Slučajno so prišli mimo fantje, katerih so se tako ustrašili, da so pustili blagajno kar na cesti. Nato so vlomili pri Mariji Avšič v Zadobravi. Tam so dobili samo 1 steklenico brinovca in 80 vinarjev. Več niso dobili, ker je bila Avšič pred kratkim okradena in denar spravlja iz trgovine na varno. Srečo so poizkusili tudi pri Francetu Lovsetu in Neži Kos v Šnebrjah. Odšli so praznih rok.

Uršulinke v Mekinjah pri Kamniku imajo internat z utrakvistično, s pravico javnosti opremljeno osemrazrednico. Gojenke se poleg obveznih predmetov tudi lahko izveščajo v glasbi, odrasle gojenke pa v šivanju, umetnem ročnem delu in gospodinjstvu. Zavod ima v zdravstvenem in estetičnem oziru jako priporočljivo lego.

Obesil se je dne 26. junija t. l. čevljarški mojster Lovrenc Javornik na Javorniku pod Sv. Joštom. Omračil se mu je um.

Toča je potolkla poljske videlke posestnikom iz Vokla in Vogljan pri Kranju. Prizadeta so zlasti žita, katera oškodovani kar kosé.

Letoviščarjem! Iz brdskega okraja se nam piše, da je v celem okraju dosti lepih zračnih sob, opremljenih in neopremljenih s kuhinjo, letoviščarjem na razpolago. Življenje je tudi ceno, hrana in pijača dobra, lepi izleti po celem okraju, priljubljenost za ko-

panje, dvakratna avtozveza za Ljubljano in Celjem. Pojasnila glede letovišč daje radevolje v imenu posebič za to osnovanega odbora g. Nikolaj Marčan, naddavkar v pokoju v Lukovici.

TISZA IZVOLJEN.

Budimpešta, 29. junija. Pozno zvečer se je naznanil rezultat volitve v Aradu. Grof Tisza je dobil 2470 glasov, opozicionalni kandidat grof Aladar Szechenyi pa 1563 glasov. Izvoljen je torej Tisza z 907 glasov večine. Pritisk vladne stranke in oblastvenih organov je presejal vse meje. Večkrat je prišlo do spopadov. Policija je razganjala ljudstvo z golimi sabljami. Tudi v Budimpešti je prišlo do demonstracij proti Tiszi.

Primorske vesti.

Pred poroko zavratno ustreljen. Iz Gorice poročajo: Sinoči je bil v Oseku zavratno ustreljen 26letni Jožef Rijavec. Prihodnjo soboto bi imel biti poročen. Neznani morilec je vrgel truplo v jarek, revolver pa nanj.

Umrl je v goriški bolnišnici 66 let stari Ivan Silič, učitelj jezikov, doma iz goriške okolice. — Umrl je v Oseku nadučitelj g. Anton Bele, star 52 let.

Lep policijski nadzornik. V Trstu se je te dni na deželnem sodišču vršila razprava proti okrajnemu policijskemu nadzorniku Walterju pl. Martinitzu, ker je v stražnici v via Chioggia redarju Leopoldu Guliču radi neke malenkosti grozil, da ga bo tako preganjal, da bo črn, končno ga je pa še sunil v trebuh, da se je Gulič nezavesten zgrudil. Martinitz se je zagovarjal, da Guliča ni sunil, marveč da je ta sam od sebe padel, ker mu je slabo postalo. Priče so vse izpovedale proti Martinitzu, ki ga je sodišče spoznalo krivim in ga obsodilo na 10 dni zapora. Martinitz je po prečitanih razsodbah zaklical: »Čestitam k temu justičnemu umoru«, radi česar je bil obsojen še na 30 kron globe; vrhutega se akti izročé preiskovalnemu sodniku.

Smrt pri delu. V četrtek jutro so našli delavci čistilnice petroleja pri Sv. Andreju blizu Trsta za potom k čistilnici zoglenelo truplo 38 let starega delavca Štefana Kreševiča iz Trsta. Sodna komisija je dognala, da se je Kreševič pri delu ubil. Kako se je pa mogel ožgati, še ne vedo!

Poštni uradniki iz Nemčije v Trstu. V torek in sredo se je mudilo v Trstu 220 uradnikov, članov poštnotelegrafske zveze v Nemčiji. Gostje, ki so bili povsod sijajno sprejeti, so prišli na svojem dolgem izletu preko Opaticje v Trst.

Ženska nečimrnost in nezvesta uslužbenka. V Trstu je bila pri tvrdki Fratelli Soletti & Co. uslužbena 18 let stara Vincencija Pasasca. Opravljala je dela v pisarni, pa tudi denar je hodila iztirjavat. Šefi so jej brezmejno zaupali, ona pa je zašla na kriva pota in je tekem majnika poverila 2397 kron. Ko so odkrili poverjenje, so jo dali zapreti. Pri zaslišanju je vse priznala in je pojasnila, da je rabila denar za toalete.

Mlad defraudant. Na južnem kolodvoru v Trstu so prijeli 15 let starega Jožefa Hajeka, ki je poveril tvrdki Habridek v Bošicah na Češkem 2000 kron in pobegnul. Pri njem so našli še 1630 kron.

Promet furlanskih železnic. Letno poročilo takozvanih furlanskih železnic izkazuje za lani lep napredek v prometu. Čistega dobička je 228.402 K, tako da ni treba državne pomoči. Delila se bo 4% dividenda.

Otroško zavetišče v Gradežu. Dne 1. julija se otvori v Gradežu zavetišče (hospic) za otroke. Za letošnjo sezono je imenovan zdravnik dr. Grablovitz za ravnatelja. Odsek rdečega križa v Gorici je dal hospic na razpolago aparat za razkuževanje.

Pospeševanje dalmatinskega gozdarstva. Cesar je sankcioniral zakonski osnutek o zaščiti gozdov v Dalmaciji. Sedaj bo treba hitro zasajati dalmatinske kršne goličave, da zrastejo — gozdovi; sicer bi znal ostati nov zakon brezpredneten.

Reja švilodov in gojenje murv. Bivši ravnatelj kmetijskega preizkuševalnega zavoda v Gorici, dvorni svetnik Bolle, je izdal pri Paternolliju v Gorici novo naklado svoje italijanske razprave o reji švilodov in gojenju murvinega drevja. Profesor Bolle svari pred opuščanjem reje švilodov in zatiranjem murv, ker je to važna panoga kmetijstva, ki se v primorskih krajih kaj dobro obnaša. Knjiga, ki je opremljena s čednimi slikami, je svojčas žela toliko priznanja, da so jo v kratkem prevedli na kakih 12 jezikov, celo na tartarski in japonski.

Posebni vlak v Divačo 6. julija 1913. Povodom jamske veselice, ki se bo vršila v Skocijanu 6. julija t. l., bo vozil ta dan posebni vlak iz Trsta c. kr. drž. žel. v Divačo. Posebni vlak odpelje iz Trsta c. kr. drž. žel. ob 9. uri 48 minut popoldne in pride v Divačo ob 11. uri 6 minut popoldne. Za ta posebni vlak se bodo izdajali za nedeljska vlaka št. 222/322 veljavni znižani povratni vozni listki na Rodik in Divačo pod pogojem, da se pelje na povratku v Trst c. kr. drž. žel. izključno z vlakoma št. 321/221 (iz Divače ob 8. uri 5 minut zvečer, prihod v Trst c. kr. drž. žel. ob 9. uri 41 min. ponoči.) Če se na povratku ne pelje z nedeljskim in prazniškim vlakom iz Divače v Trst c. kr. drž. žel., ampak s kakim drugim vlakom, izgubi kupljeni returnni vozni listek na povratek po polnoma svojo veljavo. — Doplačila na podlagi teh povratnih listkov za rabo drugih vlakov ni dopustno in se mora v tem slučaju kupiti od povratne postaje nove listke.

Strastni tobakarji. Trafikantka Emilija Šambo v Malem Lošnju se je že vse leto pritoževala, da manjka pri vsaki poslatvi tobaka iz Trsta za 40 do 50 kron blaga. Tatu niso mogli izslediti in to je postalo tembolj čudno, ker so se tatvine tudi še takrat vršile, ko je prevzela dovažanje druga paroplovna družba. Da bi strastnemu tobakarju prišli slednjič vendar do živega, so strogo čuli in to je izdalo. Zadnjič so namreč zapazili, da je prvi hlapec spedijske tvrdke v Trstu, ki je spremljal dobavni voz v pristanišče, velem med potjo zaviti pred neko skladišče, kjer so mu vzeli en zaboj, ga precej izpraznili, pa zopet zabili. Dva tajna agenta, ki sta dogodek opazovala, sta aretirala hlapca in tri može, ki so bili v skladišču.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Zadnje vesti.

BULGARIJA ZAČELA VOJSKO?

Belgrad, 30. junija. Uradno se poroča:

Iz Stipa se uradno brzojavlja: **Bulgari so včeraj popoldne ob 2 uri 10 minut napadli srbske pozicije pri Stipu. Ob 3. uri 4 minute se je napad razvil v artiljerijsko bitko, nakar se je bulgarski napad izvršil obenem proti Retki, Bukri, Zletovu in Rogaći. Bitka traja na vseh točkah dalje.**

Druge uradne brzojavke pravi: **Bulgari so napadli včeraj popoldne Srbe pri Valandovu z namenom polastiti se železniške proge.**

Uradno se k temu dostavlja: **Oba napada na srbske pozicije dokazujeta, da je Bulgarija brez vojne napovedi vojsko začela.**

VOJSKO SO ZAČELI SRBI IN GRKI?

Sofija, 30. junija. (Privatno.) Srbi so danes zjutraj na več krajih začeli prodirati. Boji trajajo dalje.

Med Doiranom in Solunom so Grki napadli bulgarske predčete. Boji trajajo dalje. Govori se, da sta se srbski in grški generalni štab domenila.

Sofija, 30. junija. (Oficijelno.) Glavni stan je dobil obvestilo, da so Srbi pri Krivolaku blizu Veleša in Udova veliko čet koncentrirali. Med Zletovom in Stipom pa so Srbi otvorili ogenj proti bulgarskim predstražam.

Do drugih bojev je prišlo severno od Elevere, kjer so grške čete, ojačene, stvorile hud ogenj na Bulgare. Vnela se je ljuta bitka, koje izhod še ni znan.

Včeraj ob 8. zvečer so bile bulgarske čete pri Pravišti vsled grškega napada iznenadene. Bulgarske predstraže so dobile ojačenj, nakar so Bulgari z vzklikom Hurra! Grke z bajonetom napadli in jih iz Elevere vrgli, Grki so pa Elevero zažgali. Bulgari so Grke zasledovali do Kale Čiflika. Grški napad od strani Oštian-Hemaltos je bil še silnejši. Namen Grkov pri tem je bil se proge Seres—Drama polastiti. Bulgarski oddelki so bili ojačeni. O spopadih se poroča tudi iz drugih krajev.

Dunaj, 30. junija. Bulgarski poslanik Salabašev izjavlja: Grki in Srbi so vojsko začeli in jo Bulgariji vsilili. Bulgarija je vse storila, da vojsko prepreči. Odgovornost zadene Srbijo in Grčijo.

PAŠIĆ OSTANE.

Belgrad, 30. junija. Nesoglasja v vladni stranki so se poravnala. Vsled tega Pašić ostane.

SRBIJA DOBI VSE OKUPIRANO OZEMLJE?

Belgrad, 30. junija. V včerajšnji seji vladne stranke je Pašić nezadovoljneje pomiril. Izjavil je, da Srbija ne dobi samo vardarske doline, ampak bržčas vse okupirano ozemlje. Pomisleki proti ruskemu razsodišču so neupravičeni.

NEMČIJA JE NEJEVOLJNA NA AVSTRIJO.

Berolin, 30. junija. Nemški politični krogi ne prikrivajo svoje nejevolje nad grofom Berchtoldom, katerega dolže, da je s svojo preveč bulgarofilsko politiko hotel oškodovati Rumunijo, ki uživa največje simpatije Nemčije. Nemčija razume najnovejši korak Rumunije, ki ne more dovoliti, da se balkansko vprašanje reši brez nje. Nemška diplomacija pa želi tudi, da se preveč ne oškoduje Grčija in svetuje avstrijskim državnikom, naj se spoprijaznijo s Srbijo.

ZLETOVSKI DOGODKI GLASOM BULGAROV.

Sofija, 30. junija. (Privatno.) Srbi so bili vsled dejstva, da so kmetje v Zletovu pod vodstvom Obazova sestavili četo, tako razjarjeni, da so sklenili zletovske žene in dekleta onečastiti. Spričo tega so se četaši vrgli na Srbe. To se je zgodilo 24. junija. Četa se je v gore umaknila. Drugo jutro so Srbi napadli z enim bataljonom bulgarske četaše, ki so Srbe z bajonetnim napadom vrgli nazaj. Srbi so, ojačeni po artiljeriji, Bulgare še dvakrat napadli, a bili vedno odbiti. Pustili so okoli tucat mrtvih in ranjenih. Bulgari so imeli dva ranjena. Po tem dogodku so Srbi vas Zletovo zažgali. Od 23. junija dalje utrjujejo Srbi črto Kočani—Štip. V Vodeni, Kastoriji in Veriji Grki trpinčijo ljudi, ki se priznavajo za Bulgare.

POROTNA OBRAVNAVA PROTI ŠOLSKEMU NADZORNIKU FINŽGANJU IN URADNIKU ROSINI.

(Glej drugo stran lista.)

Gorica, 30. junija. Predseduje Cafazura. Zagovornika: Franko, Gabršček. Zaslišani Finžgar ne prizna krivde. Pravi, da so on in njegova družina živeli skromno. Plače je imel 800 K mesečno. Prihranil je in hišo zidal, leta 1905. mu je oče posodil 6000 K, Predsednik poudarja, da je leta 1905. največ poveril.

KAKO SE JE HRVATSKO VPRAŠANJE REŠILO.

Budimpešta, 30. junija. Na konferenci hrvatskih mažaronov z grofom Tiszo se je vsled dejstva, ker obstojata med mažaroni dve struji, definitivna rešitev hrvatskega vprašanja odgodila do jeseni. Doseglo se je le to, da se grof Pejačević še v ponedeljek imenuje za ministra za Hrvatsko. Na Hrvatskem samem se locumtenens ne imenuje, ampak ostane po sprejetju Cuvajeve demisije Uekelhäuser, ki bržčas izvede tudi nove volitve. Glede finančne pogodbe stoji Tisza na stališču, da ni treba regnikolarnih deputacij, ampak da se enostavno lahko podaljša.

NEMIRI NA KITAJSKEM.

Pariz, 30. junija. Iz Pekina poroča škof Taj Jan Fu francoski legaciji, da je bil umorjen v Kjašovu španski duhovnik Bernoit, kjer 200 mož močna vojaška posadka ne more ničesar opraviti proti 3000 vstašem. Vlada je obljubila, da napravi zopet red in da kaznuje krivce. Vladni vojniki so četo belih volkov v Ilonanu porazili, 600 vstašev so vojniki ubili, 80 jih pa vjeli.

AVTOMOBILNA ALPESKA VOŽNJA.

Dunaj, 30. junija. V bližini Dunaja pri Guntramsdorfu so bili vrženi avtomobilisti angleškega avtomobila iz voza. Brez kazenskih točk je 11 konkurentov, za team-darilo pride v poštev le ruska marka Audi.

ROPARSKI UMOR NA DUNAJU.

Dunaj, 30. junija. V nekem dunajskem hotelu je neki neznanec zadavil lahkoživko Marijo Schmidt in jo oropal. Morilca še niso izsledili.

Ljubljanske novice.

Ij Kako in zakaj večina na magistratu sistemizira službena mesta. Zanimiv je bil v zadnji tajni seji obč. sveta nastop Likozarja. Ko so bili v »Mestni hranilnici« imenovani Fran Pretnar za knjigovodjo, Ivan Hiter za nadoficiala, Ivan Zupan in Zorko Prelovc za asistenta ter se je Iv. Mešku eno leto asist. dobe vračunalo v oficij. dobo, je pričel g. Likozar stresati z glavo. Vedno bolj je stresal glavo, ko so ga pa klubovi tovariši umirili, je pričel tudi z rokami opletati. Postal je trmast. In naposled je izbruhnil: Za oficiala pri »Mestni hranilnici« mora v današnji seji biti imenovan g. Rode. Zadnjič je občinski svet sklenil, da se ustanovi mesto oficiala samo radi tega, da se na to mesto imenuje g. Rode. — Zivahni ugovori. Dr. Zajec in Štefe kličeta: Likozar je pa sedaj očitno zmešal sklep kluba liberalnih občinskih svetnikov s sklepom v obč. svetu. Tako se je gotovo v liberalnem klubu utemeljevala ustanovitev nove-

ga mesta oficijala! — Občinska svetnica Milohnoja in Lilleg sta pojasnila očetu Likozarju, da je večina občinskega sveta pač sprejela, da se ustanovi pri »Mestni hranilnici« novo mesto oficijala, da pa se v občinskem svetu Rodetovega imena ni imenovalo, da je sedaj v hranilnici za to mesto 14dnevni interni razpis in da torej Rode danes ne more še biti imenovan. Oče Likozar je zmajeval z glavo ob svoji neprevidezni, ki je razkrila, kako se oddajo službe, še predno so sistemizirane in razpisane.

Ij Siličice k ljubljanskemu cestnemu policijskemu redu. Poročajo se nam še ti-le slučaj: Voznik pelje na kolo-dvor voz 10 metrov dolgega lesa; na najbolj prostorni cesti ga ustavi stražnik in mu pove, da ne sme tako dolgega lesa podnevi voziti, marveč ponoči. Brez ozira na to, da je ponoči vsled teme mnogo večja nevarnost, da voznik kam zadene ali pa prevrne — nastane vprašanje: Kam pa naj voznik ponoči les spravi, ker je skladišče na kolo-dvoru zaprto, na cesti ga pa tudi ne sme pustiti, ker bi bil kaznovan, če bi to storil?! — Drugi slučaj: Stražnik ustavi voznika na cesti in mu pove, da danes ne sme voziti, ker je tržni dan in po cestah velik promet. Voznik uboga in gre s praznim vozom domov. Škodo imata z gospodarjem oba: prvi zato, ker blago ni bilo pravočasno odpeljano, drugi pa zato, ker ni zaslužil. — Tretji slučaj: Kolesar vozi po ravno poškrabljeni cesti, ki na levi strani močno visi. Ako vozi po tej strani, mu preti nevarnost, da pade in se morda ubije, ako pa vozi na desni strani, bo kaznovan. — Tako izgleda v praksi ljubljanski cestni policijski red — plod bivšega liberalnega občinskega zastopa. (Gosp. dopisnika te notice prosimo, da se ob priliki osebno oglasi v uredništvu. Ur.)

Ij Štridesetletnico, odkar deluje na progi južne železnice, je praznovanje v soboto uslužbenec južne železnice g. Jurij A u b e l, zvest član »Prometne zveze«, doma iz Peč pri Moravčah. Pred dnevi je bil vrli 78letni mož odlikovan s križcem za 40letno zvesto službovanje. Bog ga ohrani še dolgo vrsto let!

Ij Umrl so v Ljubljani: Leopoldina Doberlet, žena hišnega posestnika in tovarnarja, 77 let. — Ana Stadler, kleparjeva žena, 55 let. — Ana Slak, rejenka, 2 dni. — Znidar Janez, bivši pisar, 52 let.

Ij Za podpredsednika »Mestne hranilnice« je izvoljen vsled odstopa c. kr. višjega stavbnega svetnika Frana Pavlina veletržec g. Robert Kollmann.

NEMŠKI VOJAKI POTUJEJO SKOZI AVSTRO-OGRSKO V SKADER.

Dunaj, 30. junija. Nemška križarica »Breslau« se pripelje 30. t. m. v Pulj, kamor se pripeljejo 4 častniki in 88 mož nemške armade, ki jih križarica prepelje v Skader.

Štajerske novice.

š **»Odpor proti klerikalcem** na Sp. Štajerskem narašča in se vrši po celi deželi. Tako sanjari sobotni »Slovenski Narod« ali pa da bolje izrazimo misli celjskega Lesničarja: »Liberalci slišijo na Spodnjem Štajerskem travo rasti.« Vuzeniški občinski odbor se je izrekel proti obstrukciji v dež. zboru. Liberalni žurnalistični modrijan vidi v tem vuzeniškem papirnatem sklepu, da je obstrukcija že pokopana, dr. Korošec premagan! Ali res mislite, navivni in nenarodni liberalci, da Kmečka Zveza in njeni voditelji trepečejo pred kakim brezpomembnim, od liberalnih učiteljev povzročenim sklepom? Če bi liberalci, posebno liberalni učitelji hoteli, da bi se njih »sklepi« in »želje« vpoštevali, bi morali znati pametneje, treznejše in bolj narodno misliti. Da bi se od naše strani vpoštevalo »želje« nemškutarških zavetnikov in trabantov naših najhujših narodnih nasprotnikov — no, do tega je še dalje kot do konca sveta!

š **Občinske volitve.** Oh ubogi liberalci! Kaki so liberalci, ki so zmagali na Armeškem, v Mozirju in St. Pavlu, povprašajte tamošnje pametne misleče može. Laž pa je, da bi zmagali pri St. Janžu liberalci! Razen učitelja v cellem St. Janžu ni liberalce, ampak sami naši somišljeniki. Le poglejte v hiše teh »liberalcev«! »Slov. Gospodare« se čita tam. Če pa štejete nemškutarje, ki berejo »Štajerca« in mu dopisujejo, za liberalce, pa dober tek vaši narodnosti! — Da bodo prihodnje deželno-zborske volitve res prav zanimive, verjamemo, saj bo o tej »zanimivosti« posebno čutil edini poslanec liberalne stranke dr. Kukovec Alojzij.

š **Okrajne doklade.** Deželni odbor Štajerski razglša v štajerskem naredbenem listu, da je glasom sklepa z dne

28. maja 1913 višina okrajnih doklad v posameznih okrajih. Sodni okraji, ki pobirajo letos 36 do 50% doklad, so sledeči: Arvež, Nemški Lonč, Kozje, Feldbach, Fürstenfeld, Gradec okolica, Hartberg, Kirchbach, Knittelfeld, Lipnica, St. Lenart v Slov. gorica, Sevnica, Ljutomer, Marenberg, Cmurek, Neumarkt, Oberzeiring, Gornja Radgona, Ptuj, Šoštanj, Wildon in Slovenska Bistrica. Nad 50 do 70% pobirajo okraji: Ivnik, Vranksko, Ormož, Friedberg, Frohnleiten, St. Gallen, Gröbming, Irnding, Liezen, Šmarje p. Jelšah, Murau, Obdoh, Gornji-grad, Pöllau, Rogatec, Schladming, Voitsberg in Vorau.

š **Sanačija šoštanjske posojilnice.** Šoštanj. V sredo se je vršila prva seja asanacijskega odbora pod vodstvom sodnega svetnika dr. Kotnika. Navzoči so bili: dr. poslanec dr. Verstovšek, okrajni glavar dr. Poiger, sodnik dr. Paulček, celo načelstvo in nadzorstvo itd. Upati je, da bo sanačija, ako Zadruga zveza v Celju smatra svojo nalogo za resno, v štirinajstih dneh gotova.

š **Občinske volitve v šmiklavžu.** V četrtek, 26. t. m. so se vršile, kakor smo poročali, občinske volitve v občini Šmiklavž pri Mariboru. Dosedaj je bil občinski odbor tako sestavljen, da so imeli Slovenci in nemškutarji enako število odbornikov. Pri teh volitvah je zmagala na celi črti lista Slovencev. Padel je tudi III. razred v naše roke. V II. in I. pa nam je bila zmaga itak zagotovljena. Veseli smo te zmage! In to tembolj, ker je veljal ta volilni boj tudi za boj za tamošnje slovensko šolo. Če bi zmagali nemškutarji, bi ugotovil Šulverein tekem časa zopet eno novo mučilnico. Mariborski liberalni milijonar Scherbaum, ki ima v Šmiklavžu velika posestva, sili z nemško šolo, a občani je ne marajo. Zrelo, narodno zavedno ljudstvo so vzgojile naše izobraževalne in gospodarske organizacije. Može, ki so sedaj na čelu našim okoličanskim zmagovalcem, so bili kot mladeniči vneti člani naših mladeniških zvez in bralnih društev! Tukaj najlepši dokaz, kakega velikega narodnega pomena je naša politična, izobraževalna in gospodarska organizacija! Pozabiti ne smemo mož, ki so vodili volilni boj. To sta pred vsem brata župan in gostilničar Florjančič! Oba sta vrla pristaša naše stranke. V njunih hišah se čita »Slovenec«, »Slovenski Gospodar«, »Straža« in drugi naši listi.

š **Sad obiskovanja nemčurskih gostiln.** V »Štajercu« od 22. junija t. l. beremo sledeče: Častna izjava. Jaz, podpisani Karl Malajner, kaplan in katehet na nemški zasebni ljudski šoli v Velenju, obžalujem, da sem nadučitelj in šolevodjo nemške zasebne ljudske šole v Velenju gospoda Ignaza Dworschak dne 4. junija 1913 v gostilni Rak v Velenju z besedami in dejansko razžalil. Prosim istega zaradi njemu in nemški šoli prizadetih razžalitev za odpuščanje ter vzamem moje razžaljive besede z izrazom obžalovanja nazaj. Zavežem se, plačati vse sodnijske in odvetniške stroške, nadalje kot globo 120 K v prid nemškega šolskega vrta v Velenju ter stroške dvakratnega ponatisa te izjave v »Štajercu« in v »Deutsche Wacht« v Celju, to pa do 1. julija 1913 v roke gospoda dr. Karla Petritschek, odvetnika v Šoštanju. Zahvaljujem se gospodu Ignazu Dworschak, da je vsled te častne izjave svojo sodnijsko tožbo pri c. kr. okrajni sodnji v Šoštanju ustavil. — Karl Malajner l. r., kaplan. — Ako pa se hoče še kdo drugi tako ovekovečiti, naj obiskuje nemčurske krčme; tam bo gotovo našel učitelje in priložnost. Brez zavednosti eden, a trpeti jih mora toliko!

š **Liberalno delo.** Iz Šoštanja: Ko smo preteklo nedeljo slišali, kako so pri naši liberalni posojilnici liberalci gospodarili in kako »odlično« ulogo je igral »nesebični« voditelj Narodne Stranke dr. Kukovec, smo se spomnili nekega občnega zbora liberalne Zveze v Celju, kateremu je predsedoval dr. Kukovec. Zastopniki Šoštanjčanov so zahtevali, naj se posojilnica uredi, predlagal se je skupni sanačni odbor; za skupno postopanje za korist slovenskih denarnih zavodov se je zavzemal g. dr. Jurtela, a dr. Kukovec je bahato odgovoril, da je že vse urejeno; danes pa vidimo, da so le »ekspenzarji« (plačila) advokata urejeni, drugo pa popolnoma nič. Tudi g. Stibler je napram prejšnjemu tajniku posojilnice izjavil, da je vse urejeno. Ta dejstva so značilna za liberalno stranko. Niti pri važni gospodarski zadevi, kjer se gre za obstoj nad 300 kmetov, ne poznajo resnice, tem manj v politiki. Upamo, da bodo tudi tisti kmetje v Šaleški dolini, ki so se udinjali liberalizmu, po teh dogodkih obrnili hrbet Narodni Stranki.

KNJIGOTRŽTVO.

Dickens - Cankar, **Povest o dveh mestih.** 5 K 20 vin., vez. 6 K 20 vin.

Ta prekrasna, globoko zasnovana povest nam predočuje razmere in dogodke, ki so povzročili strašno francosko revolucijo. Posamezna poglavja so tako pretresljiva in dejanje tako živo, da se od knjige ne moremo ločiti, ako jo vzamemo v roko. Pri vsej resnobi dogodkov je povest prepletena skozi in skozi s humorjem.

Stanko Premrl: **Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih.** 20 pesmi v čast svetnikom.

V te zbirki se nahajajo tudi pesmi v čast sv. Alojziju, sv. Janezu Krstniku, sv. Cirilu in Metodu, sv. Mohorju in Fortunatu, sv. Jakobu, sv. Ani in sv. Lavrenciju, ki se bodo vse lahko kmalu rabile. Cena part. 2 K 40 h, glasovom po 60 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Zahvala.

Povodom smrti gospe

Ane Stadler

nam je došlo toliko dokazov sočustvovanja, da se ne moremo zanjo zahvaliti vsakemu posamniku.

Prosimo torej tem potom, da se sprejme naša globoko čuteča zahvala za sočustvovanje ob naši izgubi kakor tudi za krasne darovane vence.

Ljubljana, dne 29. junija 1913.

Globoko žaljujoci ostali.

Zahvala.

Za vso ljubezen, izkazano predragemu soprogu, oziroma očetu, gospodu

Lovrotu Letnar

ob njegovi boleznini in smrti, kakor tudi za vse prisrčne dokaze blagega sočutja ob tej veliki nesreči se najlepše zahvaljujeta

Ana in Ivan Letnar.

V Mengšu, 29. junija 1913.

Proda se na novo zidana 1907

VILA

s 4 stanovanji, kletjo in z vrtom. Stavba je v zelo mirnem kraju, pripravna za uradnika ali vpokojenca. Poizve se **Glince št. 9, Ljubljana.**

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 30. junija 1913.

Pšenica za oktober 1913	11:34
Pšenica za april 1914	11:83
Rž za oktober 1913	8:94
Oves za oktober 1913	8:67
Koruza za julij 1913	7:67
Koruza za avgust 1913	7:87
Koruza za oktober 1913	7:47

trdneje.

Kavarna „CENTRAL“

Danes dne **30. junija 1913** **poslovilni koncert** priljubljene **damske kapele SAUER**. Od 1. julija naprej svira vsak večer tukaj že slovito znani tamburaški zbor **„JAVOR“** s svojim divnim ženskim četverspevom. **Ustopej prost.** 1998 **Kavarna vse noč odprta.**

Anton Petek slikarski mojster **Ljubljana**

Sv. Petra cesta 38 se priporoča slavnemu občinstvu za razna slikarska dela ter prečastiti duhovščini za izvršitev cerkvenih del itd. Na zahtevo izvršim vzorce brezplačno, ako se mi čelo poveri.

Franco Doberlet sen. naznanja v svojem in v imenu svojih otrok, kakor tudi v imenu vseh sorodnikov žalostno vest smrti svoje drage so-proge, oziroma matere, tašče, stare matere in prababice, sestre, svakinje in tete, gospe

Leopoldine Doberlet

ki je po dolgi mučni boleznini včeraj, v nedeljo dne 29. junija, previdena s svetimi zakramenti, ob 7. uri zvečer, v svojem 77. letu mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb drage ranjke bo v sredo dne 2. julija ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Franciškanska ulica št. 8 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v franciškanski in trnovski cerkvi.

Na izrecno željo umrle se vsi venci hvaležno odklanjajo.

Ljubljana, 30. junija 1913.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, sred. tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pahavina v 24 urah v mm
28	9. zveč.	737-0	15-0	sr. szah.	del. obl.	
29	7. zjut.	738-5	10-3	sl. jug	jasno	0-6
	2. pop.	736-2	22-2	„	del. obl.	
29	9. zveč.	734-6	15-0	sl. szah.	del. obl.	
	7. zjut.	735-0	13-3	sl. szah.	brezobl.	0-7
30	2. pop.	735-1	21-5	sr. jvzh.	oblačnoj	

Srednja predvčerajsna temp. 14-6°, norm. 19-0°, Srednja včerajsna temp. 15-8°, norm. 19-0°.

Išče se dobra

kuharica

za na deželo. Ponudbe na upravništvo tega lista pod »Z. M.« 1979. 1979

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šol-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. drž. boln.

Slovenski dijak

srednje ali trgovske šole se sprejme pri obitelji učitelja meščanske šole v Gradcu na stanovanje in hrano. Naslov pove uprava lista. 2006

Od vis. c. kr. deželne vlade koncesionirano

krojaško obrtno učilišče za pri krojevanje za moško in damsko stroko.

Tečaj za pri krojevanje

se prične 1. in 15. vsakega meseca. V nujnih slučajih se sprejmejo učenci z vsakim dnem. Priporočam obenem vzorce za konfekcijo in po meri, za moško in damsko stroko.

Imejitelj: **Teodor Kunc, Ljubljana** Prešernova ulica 5, I. nadstropje.

Po svetu.

Mednarodna razstava za knjižno obrt in grafiko v Lipskem leta 1914. Razstava bo s pridržkom ev. izpremembe otvorjena začetkom maja in bo odprta do konca oktobra leta 1914. Radi mednarodnega značaja se je lahko udeležijo vse kulturne države. Ker bo Avstrija postavila svoj poseben paviljon na ca. 2000 m² obširnem prostoru, pride za vse avstrijske tvrde pred vsem ta razstavnim paviljon v poštev. Razstava bo obsegala sledeče oddelke. 1. Prosta grafika. 2. Uporabljajoča grafika in knjižna umetnost. 3. Poduk (oprema učnih zavodov in šol za knjižno obrt, fotografijo in grafiko). 4. Izdelovanje papirja. 5. Papirni izdelki in pisarništvu. 6. Izdelovanje barv. 7. Fotografija. 8. Reprodukcijska tehnika. 9. Črkorezbarija in livarstvo ter sorodne obrti, stereotipija, galvanoplastika. 10. Tiskarstvo. 11. Književništvo. 12. Založno, zbirčno in komisijsko knjigotrštvo. 13. Casnikarstvo in poročevalstvo, razglaševalni in reklamni predmeti. 14. Knjižništvo, bibliografija, bibliofilija in zbirateljstvo. 15. Stroji, aparati, materialije in pristroj za celotno tiskarsko industrijo. 16. Varnostne in dobrobitne naprave. Vsa nadaljna pojasnila da zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani.

Očetomorilec v sodni dvorani ubil tudi mater. Pred okrajnim sodiščem v Kozelskem (gubernija Kaluga) je stal te dni radi očetomora 20 letni Akulinin. Glavna priča proti njemu je bila njegova mati. Ker ga je obteževala, je morilec skočil k mizi, na kateri so ležali dokazi njegovega hudodelstva, zgrabil vago, s katero je bil ubil očeta in zamahnil mater po glavi trikrat s tako silo, da se je nezavestna zgrudila in kmalu umrla. Poslušalci so v strahu pobegnili iz dvorane. Vojaki so besneža komaj ukrotili in ga kasneje, ko je hotel uiti, z bajoneti ranili.

Kako se sreča z ljudmi igra. V Marseilli živi ljudskošolska učiteljica Claire Mir, ki s svojo skromno plačo vzdržuje tudi svojo mater. Maja letos je zbolela in si morala izposoditi večjo svoto, katero je dobila pri šolski ravnateljici. Ker je hotela učiteljica svoj dolg čimprej poravnati, je v zastavljalnici zastavila dve obligaciji, in ker to še ni zadostovalo, je svoji najboljši kolegini Angeli Mathonnet za 90 frankov odstopila obligacijo zavoda Credit Lyonnais, na katero je bila že plačala ravno isto svoto, to je 90 frankov. Obligacija je vredna 500 frankov. To se je zgodilo 19. t. m. Čez dva dni, to je 21. t. m., pa pride v šolo k učiteljici Mir uradnik navedenega zavoda in ji naznani, da je bila izžrebana njena srečka in se ji dobiček 100.000 frankov takoj izplača. Mir je tekla k tovarišici Mathonnet in ji vsa vesela zaklicala: »Najina srečka je izžrebana in je zadela 100.000 frankov!« »Kako — najina?« ji mrzlo odvrne tovarišica. »Moja pač?« Učiteljica Mir je nato hitela v banko, kjer je izvedela, da je bila tovarišica že prejšnji dan vložila obligacijo pod svojim imenom. Sedaj ima odločiti sodišče, da-li je tak kup bil veljaven in čegava last je srečka.

Vročina na Angleškem in v Ameriki. Nad Atlantskim oceanom se podi te dni atmosferski val neznanske vročine, ki jo čutijo tako na Angleškem kakor tudi v Ameriki. Po pisarnah in trgovinah v Londonu vlada kljub prezračevalnim napravam in zalogam ledu taka sopenarica, da ljudje komaj zdrže. Cene ledu so v Londonu vsak dan višje. Tovarne ledu so sklenile trden sindikat, ki nezasišano dviga cene. V Ameriki stoji vse ozemlje vzhodno od Mississippija pod vplivom vročega valu in postaja vročina vsak dan bolj neznosna in mučna. V Newyorku so se odigrali pretresljivi izgredi; mestna uprava je namreč zvečer dala zapreti vse parke in ni kakor navadno ob vroči dobi pustila odprtih, da bi revno ljudstvo, ki bi se sicer v svojih tesnih zaduhlih stanovanjih moralo takorekoč zadušiti, v njih prenočevalo. Ko je tedaj ljudstvo našlo mestne vrtove zaprte, je začelo glasno klicati in preklinjati mestno upravo, ki ne privoščiti revežem niti zraka. V revnejše dele mesta so poslali vojake, ki so pod vodstvom častnikov delili med ljudstvom led in hladne sadne sokove. V zadnjih dneh je več ljudi umrlo na solnčarici. V Washingtonu, kjer tačas zboruje kongres, so poslanci izjavili, da ob tej strašni vročini ne morejo več delati. Čeprav so se zadnji čas vršile seje samo ponoči, vendar razprave ne morejo nikamor naprej.

Pesnik in pisalni stroj. Znani belgijski pesnik Maurice Maeterlinck, avtor »Modrega ptiča«, piše vse na pisalnem stroju. Pero vzame le ondaj v

roko, kadar se ima podpisati. Za podpis rabi rdečo tinto.

Alaska, zemlja ledu in zime, ima od nedavnega časa železnico, ki je mojstrsko inženirsko delo, zakaj čez 10 km gre po samem ledu. Pragovi, noseči tračnice, so pritrjeni na led. Vožnja po tej originalni progji je brez nevarnosti poleti in pozimi. No, vlaki vozijo bolj počasi, morda tako kakor kamniški »brzec«.

Nov svetovni jezik je iznašel ameriški profesor Braendle. Imenuje se »Veltlang« in je zgrajen na podlagi angleščine. Prof. Braendle, ki govori 20 jezikov in pozna še veliko drugih, pravi tako-le: Skoro v vseh jezikih se za silo izhaja z 1800 besedami, če se pa zna 5000 besed, se jezik lahko praktično uporablja. Pri sestavi svojega »Veltlanga« sem vzel 3000 besed iz angleščine, ki je danes najbolj razširjeni jezik na svetu. Tevtonski jeziki nudijo tudi mnogo boljše podlage za nov jezik nego romanski. »Veltlang« je pravzaprav angleščina z enostavno pisavo in slovnico.

Usoda turških častnikov in uradnikov v sedanjih dneh ni posebno prijetna. Odpuščenih jih je bilo veliko število, ker so radi izgube tako obširnih teritorijev postali nepotrební. Pokojnine seveda ne dobe nobene, saj večinoma celo za aktivno osobe ni denarja. Sedaj si vsak pomaga kakor v en in zna. Tako je nedavno v nekem rumunskem listu v Bukareštu izšel naslednji oglas: »Mehmet Kemal bej, bivši poveljnik generalnega štaba carske otomanske mornarice, ki je ravnal v listu »Minerva« začel objavljati vrsto člankov o Turčiji, želi poučevati angleščino v družinah, ki nameravajo poleti prebivati v Sinaji. Pisma v hotel Capsa.«

Novo privlačno sredstvo za obiskovalce gledališč. Ravnatelj nekega berlinskega gledališča je te dni namesto sporeda razdelil med obiskovalce tri brezplačne vožne listke za počitniško potovanje. Listki veljajo za vožnjo v 2. razredu tja in nazaj, in sicer eden za Kodaň, drugi za Harz in tretji za Krkonoše.

Mestni gospodarski urad na Dunaju. V dunajskem mestnem občinskem svetu pretresajo načrt o ustanovitvi mestnega gospodarskega urada, čegar naloga bi bila: Naročati razne potrebščine za mestne urade in zavode, izvzeti mestnih industrijskih podjetij, ki se pa tudi lahko poslužujejo zaloga; dalje sprejemati, shranjevati in zaračunavati naročeno blago, nakazovati račune v izplačilo, oddajati potrebščine na posamezna mesta, prevzemati in prodajati stari material in voditi obrat v litografski tiskarni na novem magistratu. Gospodarski urad bi preskrboval: premog, koks, drva in druge snovi za kurjavo; dalje pisni in tiskovni papir; uradno obleko, preproge, zastave, uradno perilo, pisarniške in šolske potrebščine; snažilna in razkuževalna sredstva za mestne urade, zavode, stanovanje hiše, ceste; predmete za kurjavo in razsvetljavo. V zvezi z gospodarskim uradom se osnuje tudi svet strokovnih izvedencev, ki bi imel predvsem dolžnost iti na roko gospodarskemu uradu; njegovi člani bodo brezplačno delali.

Tudi pred Bogom demokrat. Novi predsednik severoameriških Združenih držav, Woodrow Wilson, se je celo v izbiri najljubše cerkve pokazal demokrat. Ognil se je namreč blestečih presbiterijanskih cerkvá, kamor zahajajo milijonarji in njim enaki, in si izbral skromno majhno cerkev v delavskem predmestju, o kateri velika washingtonska družba doslej niti vedela ni, da je na svetu. Wilson je tu zase in za svojo družino najel priprosto klop in prvič v zadnjih 50 letih hodi sedaj predsednik Združenih držav v cerkev zopet zato, da moli, ne pa zato, da bi imel pogovore z gospodo in sprejemal elegantne dame. Prvo nedeljo potem, ko je Wilson zasedel predsedniško mesto, se je pred najlepšo cerkvijo na Newyorški cesti, kamor sta hodila Roosevelt in Taft, zbrala velika množica občinstva in čakala na novega predsednika. Ta je pa tedaj molil v 10 milj oddaljeni revni cerkvici in gospoda se je več ur zaman pekla na solnco. Ko je Wilson nato dospel v Belo hišo, je prihitel k njemu ves upchan in spoten eden tajnikov in mu povedal, da ga pred cerkvijo na Newyorški cesti čaka občinstvo in silno godrnja, ker ga ni na izpregled. Wilson je pa tajnika zavrnil z lepo kretnjo, rekši: »Povejte ljudem, da želi biti predsednik Združenih držav tudi takrat kadar moli, enak najnižjemu državljanu...«

Abstinenca v starem veku. Lani so izkopali del knjižnice nekega slavnega

asirskega vladarja iz VII. stoletja pred Kristusom. Med 20.000 tablicami je več sto takih, ki se bavijo z medicino. Vsebina dela vsa čast asirskim zdravnikom in kaže, da so jako bistro mislili in svojo stvar dobro razumeli. Zanimivo je posebno, da so pijance iz navade že takrat prištevali med bolnike in kot edino sredstvo priporočali popolno abstinenco. Boj proti alkoholu je potemtakem star že 2500 let.

Književnost.

* Dom in Svet. Vsebina št. 7. Dekla Ančka Spisal F. S. Finžgar. (Dalje.) Sonata. Zložil I. Mohorov. Mladeniču na pot v življenje. Zložil Andr. Kalan. Nova struga. Spisal P. Bohinjec. Friderik Ozanam. Piše Andr. Kalan. (Dalje.) Dom in Svet — Ilustriran list. Spisal dr. Fran Stelč. Zdravnik dr. Marka Grbec (1658—1718). Spisal Viktor Steška. (Dalje.) Razvoj novejšje slovenske pisave pa Levčev pravopis. Spisal dr. A. Breznik. Ribič. Spisal dr. Ivo Česnik. Par dni v Švici. Spisal dr. V. Šarabon. Pasijonke. Zložil J. Lovrenčič. Domovini. Zložil Andr. Kalan. Književnost. — Slike. Anton Štefic: Prijateljstvo. (Študija na Jezusa in sv. Janeza Krstnika.) Jožef Brandt: »Na lov!« Ob Kolpi. (Zgradba belokranjske železnice pri Metliki.) Kotorško pristanišče. Sv. oče Pij X. mašuje v cerkvi sv. Petra. Avstrijske vojne ladje plovejo iz Pulja proti Črni gori.

Sprejme se tako 1971

učenec

za fotografsko obrt. Naslov pove uprava «Slovenca». (Znamka za odgovor po pošti).

Mesarski vajenec

se tako sprejme. Istotam se proda dobro ohranjen acelilen - aparat. Ivan Marinšek, mesar in gostilničar, Glince pri Ljubljani. 1990

Iščem lokal za trgovino

z mešanim blagom, event. prevzamem tudi trgovino v kakšnem prometnem kraju. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. „1954“. (Znamka za odgovor!) 1954

Radi bolezní oddam takoj pod ugodnimi pogoji, dobro vpeljana na debelo (engros)

špecerijsko trgovino

M. Spreitzer 1973

posestnik in trgovec v Ljubljani.

Odda se

lepa vinska klet

Poizve se pri gosp. Francetu Grum v Mostah, pošta Ljubljana. 1978

Dva kleparska pomočnika

ne nad 20 let stara, sprejme Franc Ruš, kleparski mojster v Šturijah pri Ajdovščini. 1985

Sprejmeta se dva dobro izurjena

mizarja

za akordna dela na deželo. Ponudbe na g. Josipa Lojk-a, Ljubljana, tobačna tovarna. 1980

Trgovski učenec

s primerno šolsko izobrazbo, zmožen obeh deželnih jezikov, pošten ter da ima veselje do trgovine z mešanim blagom se sprejme pri

Leopoldu Lavš, trgovcu v Trzinu, Gorenjsko.

Išče se primeren 1961

lokal za trgovino

bolj v sredini mesta za avgust ali september. Zeli se zadaj nekoliko dvorišča. Ponudbe na upravnishvo «Slovenca» pod «Lokal» št. 1961.

Pozor!

V Sp. Šiški, Kolodvorska cesta 181, so sledeče reči iz proste roke po ugodnih cenah na prodaj: Dobro ohranjena oprava za vodnjak, 24 m lesenih cevi itd. Stopnice za tri nadstropja iz smrekovega lesa, okovane z železom. Kočija, voz in konjska oprava. Motor na bencin. Cirkularna žaga in transmisije. Kupci, ne zamudite te prilike!

MODERNI KLOBUKI ZA GOSPODE

trdi in mehki, najnovejših oblik in barv, slamniki, čepice, vse v nedvomljivo največji izbiri in najboljši kakovosti iz prvih svetovnih tvornic po zelo skromnih stalnih cenah z 10% popustom v

Modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana,

nasproti glavne pošte.

1674

Št. 12.670.

1991 (3)

Razpis.

Za zgradbo mostu čez Raduljo

v Čučji Mlaki na okrajni cesti Novomesto—Krško na 14.800 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne podudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapodajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen za posamezna proračunjena dela naj se predložijo do

21. julija t. l. ob 11. uri dopoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečaten z napisom: »Ponudba za prevzetje gradbe mostu čez Raduljo v Čučji Mlaki«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razentega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu (Turjaški trg št. 3).

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 27. junija 1913.